

Úvod

Dějiny jsou dějinami lidí. Přesto však kdesi v obecném povědomí převládá pojetí, které informuje o tažení velkých armád, o náboženských, sociálních či jiných hnutích, o hospodářském, vědeckém nebo společenském rozvoji. A člověk jako jedinec, jako nenahraditelná a nezastupitelná individualita se z tohoto pojetí jakoby vytrácí. A tak známe z dějin Césara a Napoleona, ale už ne jejich vojáky, Einsteina a Picassa, ale už ne stovky dalších vědců a umělců, kteří nebyli tak proslavení ve světě, nebo alespoň ve svém národě.

Své osobnosti má však také i každý region, každá obec. Protože lidská paměť bývá velmi krátká a poněkud nespolehlivá, přikryje obvykle působení těchto nános zapomnění a jejich památka odpluje společně s časem, v němž žili. A tak jsme se rozhodli alespoň některé z těchto lidí připomenout.

Jejich výběr je (jak ani jinak nemůže být) subjektivně ovlivněn. Přesto jsme se snažili o co možná největší nadhled nad celou problematikou a zařadili jsme osobnosti pokud možno ze všech oblastí lidské činnosti. Základním kritériem pak bylo, zda a čím prospěli společnosti a lidem kolem sebe. Vybírali jsme v celé známé historii města, i když je zde samozřejmě více osobností z dějin novějších, než starších. Je tomu tak prostě proto, že ze starších dějin těchto osobností známe málo, k čemuž přispěla i likvidace podstatné části městských archiválií při požáru roku 1806. Myslíme si ostatně, že právě u osobností, které byly našimi současníky (i když většina z nich již zemřela), se v této práci nabízí jedinečná možnost, jak jejich práci a odkaz zachovat pro generace budoucí.

Naše publikace je charakteru encyklopedického. Znamená to, že jednotlivá hesla – životopisné medailónky, jsou většinou převzata z dřívějších publikací. Životopisy mnoha osobností však byly zpracovány buď úplně nově, nebo korigovány, přičemž byly odstraněny některé chyby, které se v nich

objevovaly. V seznamu literatury na konci publikace jsou všechny prameny, z nichž bylo čerpáno, uvedeny.

Jednotlivé osobnosti jsou řazeny abecedně, což je jednoduché pro jména od 18. století, ale některé problémy vznikají v obdobích dřívějších. Jde ale jen o několik případů, zejména u osob s šlechtickými predikáty. Zde jsme se přiklonili k obvykle užívanému jménu, pod nímž jsme předpokládali, že bude jmenovanou osobu čtenář hledat. Přesto je navíc uvádíme jmenovitě. Jde o Mutinu a Sezemu z Dobrušky, kteří jsou uvedeni pod svými prvními jmény, dva příslušníky rodu Trčků z Lípy, které najdete pod heslem Trčka, Václava a Josefa Paschaly z Liliensternu objevíte pod heslem Paschal, Jana z Dobrušky (Jan) a Andreáše Nejmana z Ryglie a Löwensteinu pod heslem Nejman. U dvou osob, které používaly pseudonym, je tento uveden jako druhé jméno (Hušák – Cháborský, Kárník – Zábořský). U každé osoby je uvedena jedno či dvou-slovná charakteristika, která přibližuje činnost nebo práci, kterou dotyčná osobnost vykonávala.

Tištěná forma *Dobrušských osobností* technicky neumožnila doplnění slovní informace o informaci obrazovou. Proto jsme připravili formu elektronickou, která bude o portréty, fotografie, či obrázky jiných artefaktů u jednotlivých osobností obohacena. Její příprava je však náročnější, takže CD ROM s dobrušskými osobnostmi bude k dispozici až ve druhé polovině roku 2005.

Přejeme vám, aby vám naše publikace přinesla užitek a mnoho zajímavých informací a zážitků na cestách do dobrušské minulosti.

*Jiří Mach
Václav Matouš*

ADÁMEK Jindřich, řezbář, betlémář

* 27.10.1874 v Dobrušce

+ 22.10.1955 v Dobrušce

Řezbářství se vyučil u otce Aloise Adámka. Jeho první práce byly z oblasti užité tvorby, zejména ozdoby na nábytek nebo formy na máslo, na nichž využíval motivů lid. umění. Dále řezal kazety, hlavy Krista a kříže s korpusem. Jedním z nejzdařilejších projevů Adámkovy reliéfní řezby bylo Vzkříšení dcery Jairovy, zhotovené v meziválečném období pro dobrušského lékaře Václava Káše. Věnoval se i tvorbě loutek. Zhotovil několik loutkových souborů pro loutková divadla dobrušského Sokola a křesťanské jednoty Orel, pro rodinu Kášovu i pro loutkářskou rodinu Kopeckých. Jeho loutky jsou zastoupeny ve sbírkách Muzea loutkářských kultur v Chrudimi, Městského muzea v Dobrušce i ve sbírkách soukromých. Vrcholem Adámkova řezbářského umění jsou betlémy, jejichž tvorbu můžeme datovat od 30. do 50. let dvacátého století. Byl autorem několika desítek betlémů. Vytvářel jak jednotlivé figurky, tak celé komplety s kulisami, především ve formě skříňových betlémů. Figurky sám polychromoval. Jeho tvorba silně ovlivňovala lid. betlémářství v podhůří Orlických hor, dílem se inspirovali a na ně navazovali např. Jaroslav Fetter, František Matoušek a František Anděl z Dobrušky, Wendelin Schmoranz z Olešnice v Orlických horách a další betlémáři, včetně současných tvůrců.

ADÁMEK Josef, sochař

* 25.7.1927 v Dobrušce

+ 18.5.2000 v Praze

Narodil se v rodině vynikajícího řezbáře Jindřicha Adámka. U svého otce se v letech 1942-45 učil řezbářství. Po válce absolvoval v oboru řezbářství u profesora Kmenta na Státní škole bytového průmyslu. Ve studiu pokračoval absol-

vování Vysoké školy umělecko-průmyslové (obor sochařství) u profesorů Dvořáka a Wagnera. Na Vysoké škole umělecko-průmyslové působil jako asistent prof. Malejovského, později tvořil jako svobodný umělec. K jeho nejvýznamnějším dílům patří plastiky F.L.Věka (1962) a Památník obětem nacismu (1965), které vytvořil pro své rodné město. Dominantní částí jeho tvorby je především portrétní plastika, kterou prezentoval úspěšně na mnoha výstavách doma i v zahraničí.

AGULÁR Filip, lékař

* 12.6.1812 ve Španělsku

+ 16.1.1873 v Dobrušce

Příslušník dobrušské židovské obce. Nejprve se stal vojenským lékařem turecké armády v Albánii, pak sloužil jako rakouský vojenský lékař. V posledních desetiletích života žil a působil v Dobrušce. Byl také majitelem sirkárny v Sedloňově, kam téměř denně dojížděl na oslíku. Ve své lékařské praxi ještě používal amulety, v jejichž léčivé působení pevně věřil. Je pochován na zdejším židovském hřbitově.

ANDĚL František, betléměř

* 23.7.1915 v Borovanech, okres Písek

+ 27.6.1990 v Dobrušce

Občanským povoláním úředník ve Stuze. Četné byly jeho kulturně zájmové aktivity. Byl jedním ze spoluorganizátorů činnosti ZK JAS v šedesátých letech, aktivně zpíval v pěveckém sboru Dobroš. Věnoval se také řezbování betlémů, kde navazoval na dílo Jindřicha Adámka a Františka Matouška.

ARCHLEB Josef, průmyslový podnikatel

* 25.6.1843 v Dobrušce

+ 19.11.1913 v Dobrušce

Po vchození nižší reálky v Náchodě úspěšně studoval jako mimořádný posluchač chemii a fyziku na filosofické fa-

kultě pražské university a na technice. V roce 1865 si v Dobrušce zařídil výrobu likérů a fotoateliér. Roku 1867 vystavuje své výrobky v Paříži, v následujících letech na dalších výstavách doma i v zahraničí, kde získává řadu ocenění. V roce 1877 založil v Dobrušce závod na výrobu likérů *La ferme*. V letech 1881 až 1913 vydával a vedl odborný časopis o lékárnictví a vinařství. 1882 se stal zakládajícím členem *Spolku českých žurnalistů*. V desetiletí 1887 - 1897 byl starostou Dobrušky. V letech 1889 a 1892 byl hlavním iniciátorem krajských hospodářských a průmyslových výstav v Dobrušce, které měly za cíl přispět k rozvoji regionálního průmyslového podnikání. Velkou podporu poskytl Archleb rozvoji spolkového a kulturního života v Dobrušce. Byl mecenášem začínajícího malíře Františka Kupky. Koncem 90. let se dostává do finančních potíží, 1899 prodává svůj závod a odchází z Dobrušky (vrátil se až krátce před smrtí). Stal se ředitelem *Výzkumného ústavu kvasného* v Praze, kde se nadále věnoval vědecké práci.

BALCAR Vladislav, výtvarník, kulturní pracovník

* 18.10.1926 v Dobrušce

+ 5.12.2002 v Červeném Kostelci

Pracoval jako textilní výtvarník v dobrušské Stuze a od roku 1970 vedl závodní klub. V šedesátých letech byl členem souboru ESO, poté dlouholetým hercem, scénografem i režisérem divadelního souboru F. A. Šubert, zpíval v pěveckém sboru Dobroš a byl dlouholetým členem redakční rady Dobrušského zpravodaje. V roce 1989 se stal starostou dobrušského Sokola a tuto funkci zastával až do roku 2002. V padesátých letech spoluzakládal loutkářský soubor Svět loutek a v posledních letech svého života byl jeho principálem. Z jeho rukou vyšla řada výtvarných návrhů scén i loutek samotných a řadu her pro dobrušské loutkáře upravil. V roce 1995 byl jedním z iniciátorů oslav 675. výročí první písemné zprávy o Dobrušce. K této příležitosti připravil divadelní hru

Život ve staletích, na níž se podílel i autorsky. Napsal kroniky dobrušského divadla, pěveckých souborů Vlasta a Dobroš, čtenářské besedy Mutina, historii dobrušské kopané. Natočil také řadu dokumentárních filmů, zachycujících mizející tvář Dobrušky v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století.

BARTOŠ Jiří, řezbář

* asi 1750 v Dobrušce

+ 24.4.1824 v Dobrušce

Žil a částečně také tvořil v Dobrušce. Jeho největší řezbářskou prací je tabernaculum hlavního oltáře kostela v Rudolticích u Lanškrouna (1812) a dva andělé k hlavnímu oltářnímu obrazu v tomtéž kostele (1816).

BARTOŠ Martin, řezbář a sochař

* kolem poloviny 18. století v Dobrušce

datum úmrtí neznáme

Byl řezbářem a sochařem. V Dobrušce se k roku 1789 připomíná jako měšťan a majitel domu dnešního čp. 20 na náměstí F. L. Věka. Je autorem hlavního oltáře v kostele sv. Anny v Litomyšli a v Dobrušce sochy Nejsvětější Trojice, vztyčené r. 1809 na bývalých stínadlech na Novoměstském kopci.

BARVÍŘ Bohumil, hudebník

* 5.6.1907 v Dobrušce

+ 1965 v Meziměstí

Pocházel z domu čp. 101 v Opočenské ulici. U otce se vyučil cukrářem, ale tělem i duší byl hudebníkem. V roce 1931 vedl hudební kroužek *The Melody Boys Sport Club Dobruška*, zpíval v pěveckém souboru *Dobroš*, hrál v místním filharmonickém sdružení a v dechové kapele Josefa Nyčke. V roce 1945 se přestěhoval do Meziměstí, kde roku 1965 zemřel.

BAŠEK Josef, malíř

* 6.2.1868 v Pulicích

+ 1917 v Haliči (Polsko)

Studoval na rychnovském a královéhradeckém gymnáziu. V Praze studoval malířství u prof. Mařáka (krajinářská škola). Z rodinných a existenčních důvodů vstoupil do rakouské armády. I tam projevoval vztah k výtvarnému umění na různých místech svého působení, např. v Uhrách, přímoří – u Kotoru aj. Krátký čas byl učitelem kreslení na vojenské škole ve Vídni. Svoje malířské schopnosti využíval především po dosažení vojenského zařazení u hulánského pluku v Haliči. Vystavoval své obrazy ve Vídni, ale i Lvově, Římě, Brně aj. Především jeho zimní krajiny a nálady byly vyhledávány a uměleckou kritikou přijímány.

BEER Alois, kronikář, malíř

* 27.2.1833 v Dobrušce

+ 10.10.1897 v Dobrušce

Vyučil se soustružníkem a svoje pracovní i životní zkušenosti obohatil na svém tovaryšském vandrování, při němž se dostal až do Vídně, Lublaně (kde také navštěvoval malířské kurzy) a mnoha dalších míst tehdejší monarchie. Po návratu do rodného města si zařídil živnost. Svým okolím byl považován za podivína, ale i on sám se k místním měšťákům choval značně nesnášenlivě.

Byl velkým příznivcem a nadšeným propagátorem technického pokroku. Podílel se na uspořádání a úspěchu dvou krajských hospodářských a průmyslových výstav, které se uskutečnily v Dobrušce v letech 1889 a 1892. V osobním životě se však stahoval do soukromí a jeho jediným důvěrníkem se stále více stávaly sešity, do nichž psal a maloval všechno, co kolem sebe viděl.

Beerovo kronikářské dílo je takřka monumentálním dokumentem, zobrazujícím slovem a obrazem život ve druhé polovině 19. století. Na třech a půl tisíci stránkách v téměř

sedmdesáti sešitech zachytil především Dobrušku, ale značná část sešitů je věnována i jeho cestám a tovaryšskému vandrování. V rodném městě nakreslil a popsal všechny domy a podal i charakteristiku jejich obyvatel. Obdobnou pozornost věnoval Beer také ostatním městům a vesnicím v celém Podorlicku, ale i v jiných regionech, které třeba jen krátce navštívil (např. Povltaví, Šumava). Jsou zde zachyceny např. plány dnes již neexistující domů a jejich nákresy, lidé i významné události. Podrobně jsou dokumentovány především válečné události roku 1866, které podstatným způsobem zasáhly do života tehdejších měst a obcí východních Čech. Beer zachytil také oblečení, výrobní nástroje a výrobky a mnoho dalších věcí, které viděl vnímavými očima. Jeho dílo nám tak zprostředkovává nejen svět objektivní, ale i myšlení a názory jeho i jeho současníků. Tvoří tak zvláštní svědectví o jeho době, kraji i městě. Dosud ne plně byly využity informace nejen historického, ale především etnografického charakteru.

Beerovi současníci nejevili o jeho dílo příliš velký zájem. Výjimkou byl například pražský fotograf Eckert. Po autorově smrti byly sešity odloženy a pro veřejnost je objevil až Karel Michl, který je vystavil v Umělecké besedě v roce 1937. S uznáním se o Beerově odkazu vyslovili mj. Josef Čapek a Vladislav Vančura.

Celé Beerovo dílo je dnes uloženo v archivní sbírce dobrušského muzea a zásluhou především Karla Michla z něho byly publikovány čtyři výběry: *Nevděk*, Dobruška 1936; *Lituji, že nejsem básník*, Praha 1970; *Na vandru*, Hradec Králové 1973; *Památosti mého podomování*, Hradec Králové 1978; *Alois Beer* (výbor uspořádal Jiří Mach), Dobruška 2003.

BURIAN Jan, obchodník, zakladatel dobrušské lokálky

* 18.5.1862 v Dobrušce

+ 16.12.1937 v Dobrušce

V letech 1919 – 1923 starosta města. Velice se zasloužil o zřízení lokální železniční trati z Dobrušky do Opočna. Ta

byla dána do provozu 1. listopadu 1908 a dlouho se jí říkalo „Buriánka“. Za něho byla též zahájena elektrifikace města s prvním rozžehnutím v roce 1920. Patřil mezi zakládající členy Sokola. Roku 1937 ho obec Mělčany jmenovala svým čestným občanem.

CIDLINA František, četnický strážmistr

* 13.7.1891 v Rožďalovicích, okr. Jičín

+ 23.10.1972 v opočenské nemocnici

Jako vrchní strážmistr četnictva byl od r. 1934 velitelem zdejší četnické stanice. Za totalitního režimu byl vězněn. Je autorem pamětí z let 1934 – 1945.

CVRČEK Josef, učitel, kronikář

* 27.7.1895 v Domašíně

+ 18.10.1966 v Dobrušce

Po absolvování učitelského ústavu v Poličce v roce 1914 nastoupil na první učitelské místo v Dobrušce, později v Krčíně. Válečná léta 1915 – 1918 prožil ve vojenské službě. Po I. světové válce učil na škole v Bačetíně a od roku 1923 v Dobrušce. V letech 1948 – 1960 byl okresním školním inspektorem. Jako dobrovolný pracovník vedl v padesátých letech Dobrušské muzeum, pořádal městský archiv. Napsal řadu článků a studií věnovaných dějinám Dobrušky a okolního regionu, které publikoval především v Kulturním kalendáři města Dobrušky v letech 1960 – 1966.

ČUDOVÁ Magdalena, předloha k hlavní postavě románu Babička

* 1770 v Křovicích

+ 27.3.1841 ve Vídni

Byla jedním ze sedmi dětí křovického tesaře Jana Čudy (čp. 22). Již v dětství se poznala se svým budoucím manželem, Jiřím Novotným z Dobrušky (* asi v roce 1763), s nímž uzavřela 5. února 1792 v Kladsku sňatek. Jiří Novotný se vyu-

čil tkalcem, před naverbováním do rakouské armády uprchl do Kladska a zde také sloužil jako mušketýr v pruské armádě. V roce 1794 utrpěl těžké zranění a jako invalida byl z armády propuštěn. Rodina se živila tkalcovstvím. V květnu 1805 Novotný zemřel a téhož roku se jeho ženě narodila dcera, která se stala matkou Boženy Němcové. Roku 1807 se M. Novotná vrátila do Čech, kde vychovávala své děti. V roce 1925 se přestěhovala do Ratibořic ke své provdané dceři Tereze Panklové. Zde se také setkala se svou vnučkou Barunkou. Později odešla ke své dceři Johance, s níž se přestěhovala do Dobrušky a do Vídně. Přestože *Babička* (1855) není románem historicko-faktografickým, byla osobnost Magdaleny Novotné prvotním předobrazem hlavní postavy tohoto románu, který patří ke zlatému fondu naší národní literatury.

DERNER Jan, kronikář

životopisná data neznáme

Od r. 1836 ševcovský cechmistr a pokračovatel Petrovy ševcovské kroniky. Údaje jsou podrobné (1709 – 1863) a obsahují řadu zpráv o prusko – rakouských válkách z počátku vlády královny Marie Terezie. Jiné údaje se nedochovaly.

DINTAR Václav, malíř

* 15.9.1902 v Dobrušce

+ 20.7.1981 v Dobrušce

Od roku 1923 byl zaměstnancem pojišťovny. Jeho velikou zálibou bylo malířství. Maloval většinou krajinu v okolí Dobrušky, kterou důvěrně znal. Další jeho uměleckou zálibou bylo skládání básní. Padesát svých obrazů, zachycujících mizející starý Val, Provoz a okolí, věnoval obci Valu. Maloval i do valských kronik. Nejčastějším námětem jeho obrazů byla lidová architektura.

DISMAN Miroslav, sociolog, univerzitní profesor

* 25.7.1925 v Dobrušce

+ 22.9.1996 v Praze

Vysokoškolský pedagog a vědecký pracovník v oboru sociologie. Přednášel na fakultě sociálních věd a publicistiky v Praze. V roce 1968 odjel na pozvání amerických univerzit do USA, kde přednášel mimo jiné v Santa Barbaře a na dalších vysokých školách. Po sovětské okupaci Československa mu byl v podstatě znemožněn návrat do vlasti. Od sedmdesátých let potom přednášel na York University v kanadském Torontu. Jako vědec se zaměřil zejména na problematiku metodiky sociologického výzkumu, kde byl v mnoha směrech průkopníkem nových přístupů. Autorsky se podílel na významné publikaci *Vybrané techniky sociologického výzkumu* (Praha 1969). Četné vědecké studie publikoval v odborných časopisech v USA a v Kanadě. Po roce 1990 se vrátil do vlasti. Univerzita Karlova vydala v roce 1997 jeho významnou práci *Jak se dělá sociologická znalost*.

DLOUHÝ Jiří Václav, učitel, hudební skladatel

* 23.4.1844 v Táboře

+ 26.4.1919 v Novém Městě nad Metují

V letech 1867 – 1880 působil v Opočně jako řídící učitel a později jako ředitel školy. V Dobrušce byl ředitelem měšťanské školy v období 1890 – 1905. Skládal školní písně a hudební skladby pro varhany a housle.

DOUBRAVA Mikuláš, přebraz jedné z postav Jiráskova románu Temno

životopisná data neznáme

Pekař a hostinský v Dobrušce. V letech 1713 – 1729 byl členem městské rady. Dne 6. dubna 1733, zřejmě na udání, zabavil u něho při domovní prohlídce jezuitský misionář Antonín Koniáš 29 kusů nekatolických knih. Byl vězněn i se svou manželkou Magdalenou na opočenském zámku. Jeho životní

osudy jsou umělecky ztvárněny v románu Aloise Jiráska *Temno*.

DREJSL Josef, stuhářský mistr

* 8.7.1889 v Kramolné, okres Náchod

+ 5.9.1972 v Dobrušce

Byl jedním z předních odborníků v oboru stuhárenství, jemuž se věnoval celý život. Pracoval jako mistr v dobrušských továrnách na stuhy. Publikoval množství odborných článků. V roce 1959 vyšla jeho odborná kniha *Stuhářské vazby*. Byl zakladatelem a prvním předsedou Klubu přátel Dobrušky a okolí v šedesátých letech 20. století. V místním tisku publikoval řadu příspěvků věnovaných historii města Dobrušky. Otec hudebního skladatele Radima Drejsla.

DREJSL Radim, hudební skladatel

* 29.4.1923 v Dobrušce

+ 20.4.1953 v Praze

Již v době, kdy studoval na rychnovském gymnáziu, na kterém v roce 1942 maturoval, komponoval. V letech 1942 – 1946 studoval na pražské konzervatoři skladbu, klavír a dirigování. V prvních poválečných letech patřil Radim Drejsl k organizátorům dobrušského kulturního života. Své hudební vzdělání prohloubil v letech 1946 – 1950 studiem na pražské Akademii múzických umění. V roce 1949 se stal uměleckým vedoucím Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého. Jeho umělecká tvorba, vojenské a masové písně nového typu, které svědčí o nesporném talentu autora, jsou v mnohém poplatné době, v níž vznikaly a jejímu politickému ovzduší. Vedle tehdy populárních vojenských a budovatelských písní komponoval hodnotnější díla v oblasti vážné hudby. Drejslova hudba je tématicky rozsáhlá, pokusil se i o operu. V nedožitých třiceti letech dobrovolně ukončil svůj život.

DUBÁNKOVÁ Anna, průvodkyně

* 14.1.1912 v Dobrušce

+ 30.12.1999 v Albrechticích

Rázovitá osobnost Dobrušky. Pracovala jako pumpařka u benzinové čerpací stanice, která tehdy stávala na dobrušském náměstí. Po zpřístupnění domku F. L. Věka veřejnosti v něm začala pracovat nejprve jako uklízečka, potom navíc jako průvodkyně. Její velmi lidský, přirozený a mile lidový projev ji proslavil u všech návštěvníků domku, kteří si ji k prohlídkám vyžadovali. V domku pak pracovala téměř do konce svého života.

DUSBABA Pavel, národní buditel

* 1806 v Chrasti u Chrudimi

+ 7.5.1878 v Dobrušce

Po absolvování práv se stal inspektorem finanční stráže a pak ředitelem vrchního celního úřadu v Dobrušce. Byl přítelem Josefa Němce, manžela Boženy Němcové a kmotrem jejich dětí. Jeho manželka byla sestřenicí Fr. Lad. Riegra. Dusbaba byl mj. i jedním ze zakládajících členů *Matice české*. Jeho hrob je na dobrušském městském hřbitově.

DVOŘÁČEK Antonín, sochař

* březen 1792 v Dobrušce

+ 17.1.1842 v Praze

Je tvůrcem soch v Praze na Petříně, v kapli ve Veltrusích, náhrobních pomníků na hřbitově v Olšanech, Pelhřimově aj.

DVOŘÁČEK Jan, malíř, umělecký sklář

* 30.11.1825 v Dobrušce

+ 29.6.1898 v Teplicích v Čechách

Za podpory opočenského knížete Rudolfa Collaredo-Mansfelda vystudoval pražskou malířskou akademii (1841-1846). Maloval především žánry a obrazy s historickou a ná-

boženskou tematikou. Vystavoval i na Zemské jubilejní výstavě v Praze roku 1891. Na studijních pobytech navštívil Německo, Belgie a Francii. Po absolvování akademie se Dvořáček živil jako domácí učitel kreslení v pražských šlechtických rodinách. V roce 1856 odchází do Kamenického Šenova, kde vybudoval sklářskou školu, jejímž se stal ředitelem. Tato škola je nejstarší odbornou sklářskou školou na světě. Dvořáček zde působil až do roku 1885, kdy odešel na odpočinek. Dvořáček se nemalou měrou podílel na proslulosti sklářského průmyslu severních Čech ve světě.

DYNTERA Václav, hudebník

* 17.9.1872 v Křovicích

+ 15.2.1940 v Dobrušce

Od mládí se věnoval hudbě. Hře na trubku, kontrabas a fagot se učil u J. J. Novotného, sám pak ještě na lesní roh a violoncello. Nezůstal jen u muzicírování, hrál v kvartetu lesních rohů, ve smyčcovém kvartetu na violoncello a v Salonním orchestru Filharmonie na kontrabas. Pro všechna tělesa opisoval noty, upravoval skladby z klavírních partů a staral se o notové archivy a nástroje (Filharmonie 1914 – 1921). Od roku 1932 byl čestným členem Dobrušky.

FETTER Jaroslav, řezbář

* 18.4.1901 v Náchodě

+ 24.10.1972 v Dobrušce

Po smrti obou rodičů byl jako desetiletý chlapec vychováván v náchodském sirotčinci, od roku 1915 se učil v Dobrušce knihařem. Řemeslo provozoval do roku 1938, kdy se stal zaměstnancem stuhařské továrny v Dobrušce (do roku 1961). Řezbářství se učil u dobrušského mistra Jindřicha Adámka. Vytvořil nespočetnou řadu figurek pro loutková divadla, s nimiž se úspěšně zúčastnil i několika výstav. Druhou oblastí Fetterovy řezbářské tvorby byly betlémy. Všechny betlémové postavičky tvořil zásadně z jednoho kusu dřeva, bez

lepení. Betlémové kulisy vytvářely monumentálně působící krajinu. Charakteristický je jeho důraz na detaily, zejména obličejů figur a jemná řezba, dostávající se na hranice profesionality. Dnes je známo jen málo jeho výtvorů, většinou v majetku rodiny.

FIKER Štěpán (též *Ficker, Füker*), malíř

* 1716

Objevuje se v seznamu obyvatel z roku 1754 spolu s manželkou Kateřinou a čtyřmi dětmi. Účastnil se malířské výzdoby kostela sv. Bartoloměje v Bystrém 1761 – 1764. K 18. březnu 1763 je uváděn mezi dobrušskými konšely. Datum úmrtí neznáme.

FLESAR Antonín, kněz, historik

* 14.5.1828 v Sirákově

+ 29.7.1898 v Dobrušce

Vystudoval gymnázium v Havlíčkově Brodě, poté filozofii v Českých Budějovicích a v Praze a teologii v Hradci Králové. Od mládí se zapojoval do vlasteneckých aktivit. V revolučním roce 1848 bojoval na pražských barikádách. Po ukončení teologických studií působil nejprve v řadě míst jako kaplan, od roku 1877 byl farářem v Přepychách a potom v Dobřanech. V roce 1886 byl jmenován děkanem v Dobrušce. Navázal na úspěšnou práci Roštlapilovu a stal se druhým historikem města a regionu. Sepsal Dějiny gruntů města Dobrušky od roku 1850 a dále, brožurku Kostel sv. Ducha za Dobruškou a další práce, zachované v rukopisech. Od roku 1896 byl prvním správcem dobrušského městského archivu. Jeho nejvýznamnější historickou prací je dílo Popis historicko–archeologicko–statistický okresu Opočenského, které vyšlo roku 1895.

FRINTA Bohumil, obchodník

* 1.4.1907 v Trutnově

+ 20.12.1983 v opočenské nemocnici

Za odbojovou činnost a pokus o útěk do zahraničí roku 1940 byl na Slovensku zatčen a předán gestapu. Pak vězněn až do osvobození 24. 4. 1945, naposledy v koncentračním táboře Griebe. Po návratu domů se stal místopředsedou nově vzniklého ONV v Dobrušce za národně socialistickou stranu. Po roce 1948 musel z funkce odejít. Pak pracoval jako dělník a nakonec jako vedoucí prodejny. Byl numismatikem a je autorem dobrušských pamětí z let 1915 – 1920.

HANUCHNA Jiří Antonín, kněz, spisovatel

+ 1697 v Dobrušce

Od roku 1689 byl dobrušským děkanem. V roce 1695 vydal u Jiřího Labavia v Praze českou veršovanou knihu *Dialogus neb rozmlouvání Víta s Václavem na setkání o věcech k spasení potřebných*.

HARTMANN Josef, učitel

datum narození neznáme

+ 28.2.1869

První známý učitel v Domašíně, pocházel z Bystrého. Vysloužilý voják – kaprál. Také tkadlec, vyučující v chalupě čp. 60. V roce 1845 nechal v obci postavit kapličku Panny Marie, za což byl odměněn přídělem dvou korců obecního pole.

HARTVICH Josef, průmyslový podnikatel

* 8.1.1902 v Dobrušce

+ 15.2.1982 v Dobrušce

Vlastnil výrobu prádla v Dobrušce. Velmi se angažoval ve věcech veřejných. Byl členem městského zastupitelstva a po roce 1945 místopředsedou místního národního výboru. Iniciativně se podílel na získání sídla okresu pro Dobrušku. Po

převzetí moci komunisty byl již 27. června 1948 jeho podnik znárodněn a on sám v následujícím roce uvězněn. Další soudní proces pak následoval v šedesátých letech. Dožil v ústraní veřejného života.

HAVELKA Jan Evangelista, kněz

* 27.12.1779 v Třebechovicích pod Orebem

+ 20.3.1875 v Jesenici

Na kněze byl vysvěcen roku 1823, v Dobrušce působil jako kaplan v letech 1825 – 1840. Poté byl lokalistou v Dobřanech (1840 – 1847) a farářem v Sedloňově (1847 – 1858) a Jesenici (1858 – 1875). Založil první známý dobrušský dětský divadelní soubor, s nímž v roce 1833 uvedl hru *Citové radosti*.

HEJZLAR Adolf, filmový a televizní kameraman, betlémář

* 4.5.1924 v Dobrušce

Svoje dětství prožil v Dobrušce. Již od mládí se věnoval fotografování a díky jeho dokumentárním fotografiím, z nichž podstatná část se nachází ve sbírkách dobrušského muzea, máme zachycenou tvář Dobrušky zejména ve čtyřicátých letech minulého století. Pracoval jako kameraman Československého filmu a Československé televize. Specializoval se na trikovou kameru. K jeho nejznámějším dílům patří triková kamera v televizním seriálu *Arabela*. Po odchodu do důchodu se věnuje také svému řezbářskému koníčku. Vytvořil několik betlémů, z nichž dva daroval dobrušskému muzeu.

HEK František Vladislav, obrozenecký spisovatel

* 11.4.1769 v Dobrušce

+ 4.9.1847 v Kyšperku (Letohrad)

Narodil se v rodině dobrušského kupce. Základní vzdělání získal v dobrušské městské škole. V roce 1779 odchází do Prahy, kde dokončil nejprve normální školu a od roku 1782 navštěvoval piaristické gymnázium. V Praze se dostal do

styku s českou vlasteneckou společností (české divadlo, Krameriovo nakladatelství). Ve druhé polovině 80. let se vrací do Dobrušky, kde postupně přebírá otcovu kupeckou živnost. V roce 1792 se oženil. Ve svém krámku Hek nejenom obchoduje, ale také půjčuje české knihy a noviny. Byl jedním z venkovských zástupců Krameriovy České expedice. Ve svém dalším vzdělávání pokračoval jako samouk. Jeho knihovna čítala úctyhodných 3.284 svazků (roku 1806), mezi nimiž byly spisy filozofické, historické a přírodovědné. Hek se rovněž pokoušel o uvedení českého divadelního představení, což mu bylo opočenskou vrchností zakázáno. Jeho prosperující obchod byl zničen při velkém požáru města 9. května 1806. Další existenční svízele mu přinesly důsledky rakouského státního bankrotu v roce 1811. V roce 1806 nastoupil v Dobrušce jako kaplan J. L. Ziegler (později působil v Dobřanech v letech 1809 - 1817). V něm našel Hek přítele a spolupracovníka při vlastenecké práci. V tomto období také Hek nejvíce publikuje. Jeho nejvlastnějším výrazovým prostředkem byl epigram, často satiricky zaměřený. Heka právem nazýváme prvním novočeským satirikem. V roce 1820 vydává svůj nejvýznamnější spis - *Veliký pátek* - v němž ostře kritizuje tehdejší dobrušské maloměstské nešvary. Publikování *Velikého pátku* mu vyneslo soud a následnou konfiskaci spisu. Dobrušskými mocipány byl Hek až do svého odchodu z města neustále perzekvován a pronásledován. V roce 1821 mu umírá manželka, o rok později prodává zbytky svého majetku v dražbě a opouští Dobrušku. V dalším jeho životě jsou významné zejména jeho pobyty v Ochranově, kde překládal potomkům bratrských exulantů staré dokumenty z češtiny do němčiny. Z 30. a 40. let pocházejí také nejznámější Hekova hudební díla. Poslední léta svého života strávil Hek u své provdané dcery Ludmily Štolovské v Kyšperku (dnešní Letohrad). Hekův vlastní životopis použil Alois Jirásek jako jeden z podkladů pro svůj pětidílný román o českém národním obrození *F. L. Věk*. V Hekově rodném domku v Dobrušce byla v roce 1972 otevřena stálá expo-

zice Městského muzea, připomínající život a dílo této jedné z nejznámějších obrozeneckých osobností.

HENCL Jindřich, kronikář

* 14.2.1858 v Domašíně

datum úmrtí neznáme

Od roku 1878 kovář v Domašíně čp. 67. Kronikář a autor knihy *Vzpomínky starého kováře*.

HIRSCH-CHOLTICKÝ Josef, kulturní pracovník

* 13.11.1898 v Praze

+ 17.8.1968 v Praze

Po absolvování studia medicíny přišel jako zubní lékař do Dobrušky, kde prožil (s výjimkou několika posledních let) celý svůj život. Velmi aktivně se zapojil do kulturního, zejména hudebního dění ve městě. Stal se sbormistrem pěveckých sborů *Vlasta* a *Dobroš*, pro něž sám zkomponoval některé skladby. Režíroval i dobrušské ochotnické divadlo, které pod jeho vedením uvedlo dokonce operu (Blodek: *V studni*). Podílel se i na organizování kulturního života, především uspořádáním nespočetné řady koncertů. Jeho intelektuální umělecká aktivita ovlivňovala kulturní život v celém dobrušském regionu.

HONĚK Ignác, divadelní ochotník

* 29.7.1857 v Dobrušce

+ 14.3.1932 v Dobrušce

Soustružník dřeva. Divadelní ochotník vynikajících kvalit, jemuž bylo v květnu 1885 dokonce nabídnuto angažmá v Národním divadle v Praze, které ale odmítl.

HONĚK Jan, *kronikář*

* 11.4.1818 v Dobrušce

+ 23.7.1897 v Uhlířských Janovicích

Původním povoláním byl soustružníkem dřeva. V letech 1861 – 1865 byl členem městské rady v Dobrušce, výjimečně složené ze zástupců chudších řemeslnických kruhů, jejíž volba byla projevem odporu většiny obyvatel proti doposud vládnoucím právovárečnickým nákladníkům. Na památku činnosti této nenákladnické městské správy i pro její případnou pozdější obranu sepsal dvě pamětní knihy, překrývající období let 1835 – 1893. Kroniky zachycují události a mnohé podrobnosti, s nimiž se v městské radě seznámil a které nejsou jinde uvedeny. Jeho zápisy jsou prodchnuty hlubokým sociálním cítěním a přirozeným smyslem pro spravedlnost.

HRNČÍŘ Karel, *zpěvák, hudebník*

* 12.6.1896 v Dobrušce

+ 31.12.1966 v Praze

Absolvoval tkalcovskou školu ve Dvoře Králové nad Labem. Ve světové válce narukoval na rumunskou frontu a po návratu do civilu nastoupil jako poštovní úředník. Krátce působil v Košicích, kde založil kabaretní scénu *Bohema*. V roce 1927 se měl zrovna po krátkém pobytu v rodné Dobrušce do Košic vracet, ale nehoda, kterou měl na motocyklu, jeho odjezdu zabránila. Díky tomu mohl vystoupit s *Kocourkovskými učiteli* na jejich představení v Rychnově nad Kněžnou 24. dubna 1927. Účinkování bylo natolik úspěšné, že se nakonec našly cestičky k tomu, aby místo do Košic nastoupil Hrnčář do Prahy a mohl tak se souborem účinkovat natrvalo. Hrnčář nejen zpíval, ale také psal písňové texty, jichž pro *Kocourkovské učitele* vytvořil několik stovek. Soubor *Kocourkovští učitelé* působil až do padesátých let minulého století. Hrnčář psal také operetní libreta a pracoval jako překladatel. Je pohřben na dobrušském městském hřbitově.

HUŠÁK Jindřich (Cháborský), legionář

* 13.7.1895 na Cháborách

+ 30.3.1987 v Novém Městě n. Met.

Nejprve dělník, bytem Dobruška, Na Baště čp. 125 (dnes zbořeno), pak Svatodušská 308. O svých zážitcích v 1. světové válce, ruském zajetí, boji v legiích a zpáteční cestě do vlasti napsal vynikající paměti *Čtyři roky mého života a moje cesta kolem světa*. Svě dílo podepsal pseudonymem Cháborský. Po válce si doplnil vzdělání a stal se v Dobrušce poštovním úředníkem.

CHMELÁŘ Josef, chovatel koní, politický vězeň

* 4.2.1903 v Pulicích

+ 13.7.1976 v Opočně

V roce 1928 převzal po svém otci hospodářství, které pozvedl na vynikající úroveň. Špičkových výsledků dosáhl zejména v chovu koní. Založil stanici čistokrevných hřebců, která byla známá u nás i v zahraničí. Po roce 1948 byl perzekvován a v politickém procesu odsouzen na 22 let do vězení. Perzekuci neušla ani jeho rodina. Propuštěn byl na amnestii až v roce 1960.

CHRUDIMSKÝ Josef, zakladatel chudinské nadace

* 9.3.1806 v Dobrušce

+ 10.8.1882 v Dobrušce

Vojenský hejtman (kapitán) na odpočinku. Bydlel v býv. čp. 61. Založil chudinskou nadaci a svůj dům odkázal městu, aby v něm byla v budoucnu zřízena nemocnice.

CHUDÝ Václav, malíř miniatur

* 1744 v Dobrušce

+ 1780 ve Vídni

Vynikl jako malíř miniatur na porcelánu. Maloval také smaltem na mědi a slonové kosti. Asi kolem roku 1758 přišel do Vídně, kde se o rok později nechal zapsat na malířskou

akademii. V roce 1767 pobýval v Praze, kde byl matrikulován jako malíř na filozofické fakultě.

JAN z Dobrušky, malíř

Žádné osobní údaje nejsou známy. K r. 1463 se připomíná v Chrudimi.

JEREMIÁŠ Jan, malíř

* 1808 v Dobrušce

+ 1867 v Opočně

Bydlel v Dobrušce, v dnešním čp. 372. Pozdější knížecí malíř v Opočně, kde také bydlel a roku 1867 také zemřel. Jiné údaje nejsou k dispozici.

JEŽEK Radovan, divadelní ochotník, kronikář

* 15.10.1918 v Dobrušce

+ 30.8.1998 v Dobrušce

Již od mládí byl členem dobrušských kulturních spolků. Svůj zájem a aktivitu rozvíjel především jako divadelní ochotník. Režíroval, hrál a autorsky sestavil četná dramatická pásma pro dobrušský divadelní soubor F. A. Šubert. Řadu let pracoval jako tajemník Městského národního výboru v Dobrušce. Dlouhá léta, a dobře, vedl městskou kroniku. Shromáždil a zpracoval obsáhlou dokumentaci k dějinám ochotnického divadla v Dobrušce, která je uložena v městském muzeu. V dobrušském Městském zpravodaji publikoval četné články, zejména memoárového charakteru, cenné pro poznání novějších dějin města a regionu.

JUNG Bedřich, nožíř

* 27.2.1857 v Dobrušce

+ 5.8.1954 v Dobrušce

Svoje řemeslo ovládal mistrně. Jako tovaryš pracoval několik let ve Vídni a ve Francii. V době, kdy ještě nebyl ve městě zaveden elektrický proud, vynalezl pro svou dílnu

v Dobrušce (Pulická ul. čp. 109) pedálový systém pohonu strojů, který si nechal patentovat. Pracoval také pro knížete Colloredo-Mansfelda, v jehož opočenském zámku prováděl údržbu sečných zbraní. Svoje výrobky vystavoval na světových výstavách v Paříži, Vídni i v Praze, kde všude získal četné medaile.

KÁRNÍK Miroslav (Zábořský), malíř

* 14.2.1921 ve Valu

Původně vyučen malířem pokojů. Pak se stal malířem skla a porcelánu v Karlových Varech. Tématem jeho obrazů jsou motivy z Dobrušky a okolí.

KÁŠ František, lékař, hudebník, divadelní ochotník

* 30.7.1867 ve Valašském Meziříčí

+ 31.8.1925 v Dobrušce

Reálné gymnázium absolvoval v Praze roku 1887 a tamtéž promoval v roce 1892 na lékařské fakultě. V Brně praktikoval na porodnictví, v letech 1893 – 1894 byl asistentem farmakognostického kabinetu, od roku 1894 až do své smrti byl praktickým lékařem v Dobrušce. Publikoval v odborných časopisech. Všeestranně se zúčastňoval společenského a kulturního života, vychoval řadu zdravotních sester, postaral se o výstavbu opatrovny pro děti pracujících matek v Dobrušce. Založil útulek pro nemajetné rodičky. Byl zaníceným hudebníkem a divadelním ochotníkem.

KÁŠ Josef, lékař, divadelní ochotník, hudební skladatel

* 13.4.1897 v Dobrušce

+ 21.2.1960 v Praze

Syn dobrušského lékaře a divadelního ochotníka Františka Káše. Občanským povoláním lékař. S několika přáteli, mezi nimiž byl i další dobrušský rodák Karel Hrnčář, založili později známý a úspěšný pěvecký sbor Kocourkovských učitelů. V jejich repertoáru byly zejména aktuální písně reagu-

jící na dobové události, či tehdy oblíbený žánr kupletů. Za svého působení v Dobrušce vedl Josef Káš jako režisér ochotnické divadlo. Je autorem rukopisu *Z dějin dobrušských ochotníků v 19. století*. Pro pěvecký sbor Kocourkovských učitelů zkomponoval mnohé hudební skladby.

KAVÁN František, malíř

* 10.9.1866 ve Víchovské Lhotě, okres Semily

+ 16.12.1941 v Libuni

Významný český krajinář a básník. V lednu – srpnu 1896 pobýval v Dobrušce a maloval její okolí, zejména Valské údolí.

KLAUSNEROVÁ Ludmila, učitelka

* 5.9.1902 ve Skutči

+ 20.3.2000 v Dobrušce

Byla učitelkou a celý život se věnovala tělovýchově mládeže. Pro veřejná vystoupení skládala sestavy i hudební doprovody. Byla dlouholetou cvičitelkou zdejšího Sokola.

KLEN Jan, amatérský archeolog

* 26.8.1907 v Dobrušce

+ 1.8.1983 Dobrušce

Povoláním byl knihař, ale již od mládí se intenzivně zajímal o historii a starožitnosti. Jeho celoživotní úsilí našlo vyústění v hlubokém zájmu o regionální amatérskou archeologii, zaměřenou na období pravěku. Při svých výzkumech spolupracoval s královéhradeckým Ludvíkem Domečkou, prof. Karlem Absolonem, Dr. Žeberou, Dr. Venclem a dalšími odborníky, kteří jeho práci vysoce oceňovali. Systematickým dlouholetým povrchovým sběrem se Klenovi podařilo shromáždit nálezy, dokumentující pravěk Dobruška od paleolitu po dobu bronzovou. Výběr z jeho sbírky byl vystaven v roce 1970 na výstavě "Dobruška v historii" a na dalších výstavách k dějinám města i širšího regionu. Svoje poznatky publikoval

Klen v člancích v populárním i odborném tisku a shrnul je v kapitole o pravěku Dobruška v publikaci "Dobruška - průvodce městem a okolím" (1972). Podstatná část Klenových nálezů je dnes uložena v Městském muzeu v Dobrušce.

V padesátých letech byl Klen ve vykonstruovaném politickém procesu odsouzen k dlouholetému vězení. Po roce 1968 byl zcela rehabilitován.

KŇOUREK Louis, podnikatel, zakladatel ZOO

Datum narození neznáme

+ 1909 v Dobrušce

Patřil k nejzajímavějším a nejsvráznejším osobnostem Dobrušky přelomu 19. a 20. století. Jeho podnikatelské aktivity se vyznačovaly neotřelou originalitou a někdy i snahou překvapovat své okolí. Ve svém domě čp. 9 v Kostelní ulici otevřel vinárnu, vyzdobenou tropickými rostlinami. V zadním traktu domu pak vybudoval malou zoologickou zahradu s opicemi, supem a dalšími exotickými zvířaty. Celý projekt skončil Kňourkovou tragickou smrtí.

KOSAŘOVÁ Karla, ochotnická herečka a zpěvačka

* 21.3.1890 v Dobrušce

+ 18.5.1966 v Dobrušce

Výrazně se podílela na bohaté historii dobrušských kulturních spolků. Od roku 1919 zpívala v ženské pěvecké jednotě Vlasta, poté byla její jednatelkou a nakonec dlouholetou (35 let) předsedkyní. V ochotnickém divadle sehrála bezpočet rolí, ve stáří vypomáhala jako nápověda. Hrála v prvním houslovém ženském orchestru, založeném J. Šrenkem. Od roku 1908 byla členkou Sokola, od roku 1933 Junáka. Patřila k výrazným kulturním osobnostem města své doby.

KOTYŠKA Václav, redaktor

* 13.2.1854 v Domašíně u Dobrušky

+ 25.9.1928 v Domašíně u Dobrušky

Leckde bývá chybně uvedeno jeho místo narození v Domašíně u Rychnova místo u Dobrušky. Redaktor v nakladatelství J. Otto v Praze, autor *Úplného místopisného slovníku království Českého* z roku 1895. Zemřel na odpočinku v Domašíně.

KRAUSER Karel, podnikatel

* 1864

+ 1927 v Dobrušce

Jeden ze zakladatelské generace dobušských podnikatelů. Byl zetěm Václava Viravského. Aktivně se také zapojil do protirakouského odboje, byl členem odbojové organizace *Mafie*. Spolu s Josefem Petříkem se za město Dobrušku zúčastnil schůze v Obecním domě v Praze, kde Alois Jirásek přednesl přísahu českých spisovatelů.

KREJZL Karel, betlémář

* 17.10.1894 v Dobrušce

+ 22.5.1972 v Dobrušce

Žil v domku čp. 132 v Pulické ulici u mostu přes potok Brtvu. Byl vyučeným kolářem, měl kousek pole a velmi dovedně zhotovoval jakékoliv práce ode dřeva. Řezboval i betlémy. Pro sebe si zhotovil mechanický betlém, poháněný hodinovým strojem, který zabíral celou stěnu světnice. Byl také organizátorem různých sousedských zábav a veselí, které se konaly v protější hospodě U Zlatého potoka na „plácku“ u sochy sv. Vavřince.

KŘEČEK Václav, *kronikář*

* 23.2.1782 v Dobrušce

+ 21.3.1857 v Písečné u Žamberka

Bydlel v dnešní Pulické ulici čp. 173, pak v Opočenské ulici čp. 73. Krejčovský mistr. Při městském magistrátu vykonával funkci policejního revizora a tržního dohlázele. Je autorem významných dvoudílných dobrušských pamětí 1721 – 1856. Roku 1850 se odstěhoval k synovi na faru do Písečné u Žamberka.

KUCHAŘ Josef, *básník*

* 14.11.1847 v Cháborách

+ 26.5.1926 v Praze

Po smrti otce (1865) se velmi těžce probíjel životem. Vystudoval gymnázium (postupně v Rychnově n. Kn., Lito-myšli a v Hradci Králové) a stal se úředníkem banky Slavia. Svoje verše uveřejňoval zejména časopisecky v listech *Zlatá Praha*, *Zvon*, *Nový ruch*, *Světobzor*, *Český svět*, *Osvěta* aj. Knižně vydal sbírky *Za soumraku*, *Chýžka*, *Ze zašlých i nových dob*, *Cestou životem*. Publikoval i drobnou prózu. Jeho tvorba byla zaměřena především lyricky a svým obsahem akcentovala lásku k vlasti.

KUJAL Quido Emil, *spisovatel*

* 23.11.1894 v Dobrušce

+ 17.9.1970 v Praze

Malíř, dramatický spisovatel a filmový redaktor. Po celý život působil mimo Dobrušku.

KUNÁŠEK Zikmund, *kronikář*

datum narození neznáme

+ 1568

Radní písař města Dobrušky (vedoucí úředník), autor prvních dochovaných pamětních zápisů, kupř. o katastrofálním

požáru města 30. srpna 1565. Zemřel 1568. Více o něm nevíme.

KUNTE Ladislav, kněz, novinář

* 22.4.1874 v Čestíně, okres Kutná Hora

+ 19.4.1945 ve Straubingu (Německo)

Absolvoval teologická studia a v letech 1896 – 1905 působil jako kaplan v Dobrušce. Pod vlivem Masarykova realismu se s katolickou církví rozešel. V roce 1905 se stal redaktorem *Času*, kde proslul jako fejetonista. V době I. světové války se zapojil do protirakouského domácího odboje, za což byl v letech 1916 – 1917 vězněn. Po vzniku ČSR působil opět v *Času*, byl také spolupracovníkem *Národního osvobození* a dalších prohradních tiskovin. Na začátku německé okupace spolupracoval s ilegálním časopisem *V boj*, do něhož přispíval pod pseudonymem Čeněk Věrný. V roce 1940 byl zatčen a odsouzen k sedmi letům káznice. Při evakuaci vězňů v roce 1945, několik dnů před osvobozením, zemřel. Je autorem publikací *Církev a škola* (1910), *Socializace* (1919) aj.

KUPKA František, malíř

* 23.9.1871 v Opočně

+ 24.6.1957 v Putteaux u Paříže

Svoje dětství prožil v Dobrušce (1872 – 1889), kde se také vyučil sedlářem a řemenářem. Malířství studoval v Jaroměři, později v Praze, ve Vídni a v Paříži. V Paříži také žil s přestávkami od roku 1895 až do své smrti. Za své dílo *Balada – Radosti* dostal v roce 1904 zlatou medaili na světové výstavě v USA. V období 1. světové války organizoval Kupka československé legie ve Francii a otevřeně se angažoval za naši státní samostatnost. Po válce se vrátil do ČSR a pracoval na ministerstvu obrany. V letech 1922 – 1924 byl profesorem na Akademii výtvarných umění v Praze. Roku 1924 se vrátil do Paříže. Svým malířským dílem se stal jedním ze zakladatelů abstraktního umění. Směr, který rozvinul, se nazývá orfis-

mus. Jeho obrazy jsou plně doceňovány až v současnosti. Svoje umělecké názory shrnul v knize *Tvoření v umění výtvarném* (česky 1923). V letech 1924 a 1936 byly uspořádány velké výstavy Kupkových děl ve Francii, v roce 1946 v Praze. Kupkova vrcholná díla jsou zastoupena v předních světových galeriích. V roce 1994 byla instalována nejreprezentativnější výstava Kupkova celoživotního výtvarného díla v Japonsku (Nagoja, Sendai City, Tokio). V reprezentačních prostorách dobrošské radnice je instalována stálá výstava jeho prvotin, které namaloval zejména pro svého mecenáše, tehdejšího starostu města a podnikatele Josefa Archleba.

KUPKA Jan Evangelista, kronikář

* 19.12.1899 v Mělčanech

+ 10.10.1966 v Mělčanech

Vychodil obecnou a měšťanskou školu v Dobrušce. Po smrti otce převzal v roce 1913 hospodářství. Dne 13. března 1924 byl obecním zastupitelstvem pověřen, aby založil kroniku Mělčan. Založil také rodovou kroniku, ve které se dopracoval až do roku 1765, kdy se rod Kupků přistěhoval do Mělčan. Přestože byl v obci prvním oficiálním kronikářem, podařilo se mu nashromáždit velké množství historických dat o obci. Seřadil také historii jednotlivých popisných čísel. Kupkova kronika Mělčan patří k nejhodnotnějším pracím svého druhu v celém našem regionu.

KUPKOVÁ Anna, kulturní aktivistka

* 27.6.1901 v Dobrušce

+ 10.4.1973 v Dobrušce

Byla členkou pěveckého sboru *Vlasta*, aktivní členkou *Klubu přátel Dobrušky a okolí* a autorkou řady vzpomínkových článků v dobrošském *Kulturním zpravodaji*.

LAICHTER František, purkmistr města

* 3.10.1828 v Dobrušce

+ 27.2.1897 v Dobrušce

Pekař a v letech 1865 – 1886 purkmistr města. Byl spoluzakladatelem čtenářské besedy Mutina a pěveckého spolku Dobroš. R. 1885 se stal terčem hanopisu. Při správě města prožil nelehké časy pruské okupace 1866 a 7. října 1866 i strašlivý požár města.

LAICHTER Jan, nakladatel, spisovatel

* 28.12.1858 v Dobrušce

+ 31.10.1946 v Praze

Syn dlouholetého dobrušského starosty Františka Laichtera a bratr spisovatele Josefa Laichtera. Vyučil se knihkupcem. Jako samouk získal znalosti literatury a jazyků (němčina, ruština, francouzština, angličtina). V roce 1882 byl přijat do Ottova nakladatelství, kde spoluredigoval *Ottův slovník naučný*. V roce 1893 založil spolu s univerzitními profesory T. G. Masarykem a F. Drtinou měsíčník *Naše doba*. To byl vlastně počátek významného Laichterova nakladatelství, založeného v roce 1896. Vydával v něm především literaturu z oblasti humanitních věd, zejména filozofie a historie. Kladl důraz i na dokonalou grafickou úpravu knih. V letech 1899 – 1911 vydával filozofický měsíčník *Česká mysl*. Je považován za prvního českého vydavatele vědecké literatury. Byl dlouholetým předsedou Svazu knihkupců a nakladatelů. Za své zásluhy o českou vědu a kulturu dostal v roce 1945 čestný doktorát filozofie na Univerzitě Karlově v Praze.

LAICHTER Josef, právník, spisovatel

* 19.1.1864 v Dobrušce

+ 23.5.1949 v Praze

Bratr nakladatele Jan Laichtera. V Praze vystudoval práva. V letech 1890 – 1928 působil na finanční prokuratuře, od roku 1919 jako náměstek finančního prokurátora. Redakčně

se podílel na některých edicích bratra Jana. Ve svých literárních pracích se zabíral problémy sociální etiky a usiloval o realistické vylíčení maloměstského života koncem 19. století. Napsal např. romány *Za pravdou* (1898), *Na prahu republiky* (1924), vzpomínkového díla *T. G. Masaryk doma i na veřejnosti* (1938) aj. Z regionálního pohledu má největší význam jeho třídílný román z dobrušského prostředí *Sychrova éra* (1892), který vyšel až v roce 1941. Laichterovi se zde v dramatickosti nepostrádající formě podařilo vylíčit poměry v maloměstské společnosti v období převratných vlivů průmyslové revoluce.

LAICHTER Prokop, malíř, herec, spisovatel

* 18.9.1898 v Praze

+ 22.8.1975 v Říčkách

Syn nakladatele Jana Laichtera. Dobrušku považoval za svůj druhý domov. Často také pobýval v Říčkách. V mládí projevil hluboký zájem o hudbu, poutalo ho i divadlo. V letech 1916 – 1919 studoval na pražské Uměleckoprůmyslové škole malířství u prof. Kysely, zpěv studoval u Emila Buriana. V letech 1916 – 1929 působil jako herec a režisér v různých pražských divadlech, např. Švandově, Tylově, Akropolisu. Vykonal mnohé zahraniční cesty. Vynikl i jako ilustrátor knih A. Jiráska, B. Němcové, I. Hermannu, O. Wilda aj. Rád zajížděl do Dobrušky, vypomáhal v místním ochotnickém divadle. Městu Dobrušce odkázal archiv Laichterova nakladatelství a malířské dílo své druhé manželky Věry Jičínské.

LAICHTEROVÁ – JIČÍNSKÁ Věra, malířka

* 3.7.1898 v Petřkovicích

+ 27.3.1961 v Praze

Druhá manželka Prokopa Laichtera. Od roku 1916 začala výtvarná studia, nejprve u prof. Kysely na Uměleckoprůmyslové škole v Praze, později v Mnichově a Paříži (1923 – 1931), kde také navázala přátelství s hudebním skladatelem

Bohuslavem Martinů. V roce 1931 se vrátila do vlasti, kde se provdala za Prokopa Laichtera. Od té doby tvořila často v Dobrušce. Nejvlastnější formou jejího výtvarného výrazu byl pastel, v němž dokázala ztvárnit krajinu, architekturu i portrét. Pro své umění nacházela inspiraci v řadě míst, nejčastěji ale v Orlických horách. Své obrazy vystavovala v Paříži, Budapešti, Praze a v řadě dalších míst. V roce 1952 se při zřícení lešení při restaurátorských pracích těžce zranila. Následky úrazu postupně snižovaly její pracovní a umělecké možnosti, až jim nakonec podlehla. Největší část jejího díla je v Dobrušském muzeu, kam se dostala jako součást rozsáhlého daru jejího manžela Prokopa Laichtera.

LAICHTEROVÁ – KOUBOVÁ Anuše, spisovatelka

* 1.4.1895 v Dobrušce

+ 10.4.1924 v Dobrušce

Narodila se v rodině Dobrušského pekařského mistra Václava Kouby. Již v obecné škole a později měšťance udivovala učitele svými slohovými pracemi. Pro tíživou finanční situaci v rodině jí však rodiče nemohli umožnit další studium, a tak se vyučila švadlenou. Značné úsilí věnovala svému zájmu, literární činnosti. Vzor viděla v Boženě Němcové. Přes několik let léčení nakonec podlehla zákeřné nemoci, tuberkulóze. Až do posledních chvil svého života pracovala na textech pohádek pro dospělé – *Královské srdce* a *Zrcadlo*, vydaných roku 1926 v nakladatelství Jana Laichtera s ilustracemi jejího manžela Prokopa.

LIER Karel, herec

* 14.11.1845 v Dobrušce

+ 14.10.1909 v Praze

Z města žijícího bohatou činností divadelních ochotníků vyšel na prkna znamenající svět herec Karel Lier. Nejprve se vyučil krejčím a pracoval jako tovaryš v Praze. Tam také začal hrát divadlo, nejdříve s ochotníky u Zlatého anděla. Brzy se rozhodl zasvětit divadlu celý svůj život. V roce 1863 odešel hrát do Plzně, potom střídal různé divadelní společnosti. V roce 1893 hrál ve Vídni. Jeho herecká dráha vrcholila u divadelní společnosti ředitele Pavla Švandy ze Semčic a vystupováním v reprezentačním divadle Uranii v Praze. Později se stal ředitelem Švandova divadla na Smíchově. Velmi toužil hrát v Národním divadle, jemuž v té době řediteloval F. A. Šubert, rovněž dobrušský rodák. Tento Lierův sen však zůstal nenaplněn, což bývá přičítáno jakýmsi osobním sporům se Šubertem. Po Lierově smrti však v jednom z nekrologů vzdal hlubokou poctu jeho hereckému umění právě F. A. Šubert.

MACH Josef, učitel, kulturní pracovník

* 13.11.1922 v Domašíně u Dobrušky

+ 17.2.2003 v Dobrušce

Po studiích na Učitelském ústavu v Hradci Králové byl totálně nasazen na práci do Německa. Po válce učil na školách v Dobrušce a v Hlinném. Od roku 1960 do roku 1970 pracoval jako tajemník Závodního klubu JAS v Dobrušce. Pod jeho vedením se rozvíjela rozsáhlá zájmová činnost, především divadelních souborů. V uvolněnější politické atmosféře šedesátých let organizoval bohatý kulturní život města, kde vystupovala řada tehdejších vynikajících profesionálních herců, zpěváků, hudebníků. Sám byl po celý život aktivním divadelním ochotníkem. V roce 1970 musel své místo opustit a začal pracovat v Okresním stavebním podniku. Po odchodu do důchodu provázel dlouhá léta v domku F. L. Věka a v muzeu. V posledních letech svého života napsal obsáhlé vzpomínky,

věnované zejména životu v Domašíně, v Hlinném a kultuře šedesátých let v Dobrušce.

MACHEK Alois Daniel, spisovatel

* 4.8.1805 v Dobrušce

+ 30.6.1882 v Nové Vsi

Učitel farní školy v Nové Vsi u Lomnice nad Pop. Český spisovatel. Jiné údaje neznáme.

MALÝ Václav, zakladatel muzea

* 11.9.1873 v Dobrušce

+ 9.3.1957 v opočenské nemocnici

Poštovník v Dobrušce, v letech 1929 – 1931 starosta města. Před vznikem ČSR byl v letech první světové války zapojen do protihabsburského odboje v organizaci Mafie. Byl zakladatelem a dlouhou dobu také správcem zdejšího muzea.

MAREŠ Václav, vysokoškolský profesor

* 12.9.1911 v Mělčanech

datum úmrtí nezjištěno

V letech 1936 – 1940 působil na Českém vysokém učení technickém v Praze, za války pracoval jako vysoce uznávaný elektrotechnik ve vsetínské továrně. Po válce se stal ředitelem Moravských elektrotechnických závodů ve Vsetíně (1946 – 1951), v Brně (1951 – 1958). Od roku 1961 byl profesorem na Vysokém učení technickém v Brně, kde se zabýval teorií a stavbou elektrických strojů.

MARTINOVÁ Věra, zpěvačka

* 2.2.1960 v Opočně

Žila s rodiči v Dobrušce, kde také navštěvovala Lido-vou školu umění, obor kytara. Tento obor také vystudovala na brněnské konzervatoři (absolvovala v roce 1982). Jejím prvním větším úspěchem na pěvecké dráze bylo druhé místo na festivalu Mladá píseň v Jihlavě. První profesionální angažmá

dostala v orchestru Gustava Broma a v letech 1982 – 86 vystupovala se skupinou Schovanky. V roce 1987 založila vlastní hudební skupinu Gram. Specializuje na hudební žánr country, kde patří ke špičkovým zpěvákům. Kromě muziky se také věnuje filmování, natočila cestopis o Austrálii a Novém Zélandu, a především malování olejů.

MARYSKO Karel, hudebník

* 2.12.1881 v Dobrušce

+ 16.12.1957 v Nymburku

Původním povoláním vlásenkář. Hudební skladatel, houslista a dirigent. Složil přes 20 skladeb. Naposledy byl učitelem hudby v Nymburce, kde také zemřel.

MATOUŠEK František, malíř, řezbář, hudební skladatel

* 15.1.1914 v Plzni

+ 5.1.1987 v Dobrušce

Většinu života prožil v Dobrušce, kde pracoval jako technický úředník v továrně na stuhý. Měl širokou škálu uměleckých zájmů. Byl výborným zpěvákem a zkomponoval několik skladeb pro dobušský chrámový sbor. V množství fotografií zachytil měnící se tvář a atmosféru města. Podmanivě melancholické jsou jeho obrazy a zejména grafika. Největším přínosem byla však tvorba betlémská. Řezbářství se učil u dobušských betlémských Adámka a Fettera a u W. Schmoranze z Olešnice v Orlických horách. Vytvořil téměř šest desítek betlémů, jimiž se řadí mezi přední betlémské tvůrce našeho regionu. Cenným dokumentem jsou jeho záznamy, zachycující den po dni život Dobrušky po více než padesát let.

MERVART Josef, *kronikář*

* 15.1.1878 v Pulicích

+ 15.6.1945 v Pulicích

Rolník a obecní kronikář obce Pulic. Je autorem obsáhlé obecní kroniky, zahrnující především léta mezi dvěma světovými válkami, ale zabývající se i staršími dějinami obce.

MICHL Karel, *učitel, spisovatel*

* 1.1.1898 v Dobřem

+ 25.2.1982 v Čížové u Přísku

Po absolvování Učitelského ústavu v Hradci Králové narukoval do 1. světové války na rumunskou frontu. Po válce učil krátce v Kounově, v Hlinném (1922 – 1928), v Dobrušce (1928 – 1936) a v Třeběchovicích. Po 2. světové válce působil jako člen KSČ v politických funkcích, v letech 1950 – 1958 byl ředitelem Krajského muzea v Hradci Králové. V období první republiky redigoval vlastivědný časopis *Od kladského pomezí*, kam také sám přispěl řadou hodnotných historických a vlastivědných článků. Uspořádal a zasloužil se o knižní vydání výborů z rukopisů Aloise Beera: *Nevděk* (1936), *Lituji, že nejsem básník* (1970), *Na vandru* (1973), *Památnosti mého podomování* (1978). Jeho vlastní literární tvorba byla orientována jednak na dětského čtenáře – *Kousky Františka Housky, Vlaštovičky, Krejčí Vrabec, Honda Cibulků*, jednak na historický román – *Pán ostrého meče* aj., jednak na memoárovou literaturu – *Chvilé setkání, věčnost vzpomínky, Slovo, které voní medem* atd. Věnoval se i dramatu (*Turov*). Trvalou hodnotu v jeho tvorbě představují zejména historicko–vlastivědné studie v časopise *Od kladského pomezí* a jeho memoáry. Byl velkým propagátorem kraje Orlických hor a Podorlicka.

MIKOLÁŠEK Jan, léčitel

* 7.4.1889 v Rokycanech

+ 29.12.1973 v Praze

Vyučil se zahradníkem a byl významným pěstitelem léčivých bylin i věhlasným léčitелеm. V letech 1929 – 1935 působil v Dobrušce, odkud se po rozvodu odstěhoval. Mj. žil také v Jenštejně, kde vyléčil i Antonína Zápotockého. Pak ale byl po nastrojeném politickém procesu uvězněn. Zemřel v Praze a je pohřben na Olšanech.

MORAVEC František, učitel

* 23.11.1851 v Dobrušce

+ 6.3.1924 v Dobrušce

Po pádu Bachova absolutizmu stál v popředí znovuoživení kulturního i společenského života ve městě. Půčiinil se kupř. o znovuoživení Čtenářské besedy Mutina, byl předsedou pěveckého spolku Dobroš a patřil mezi zakladatele Sokola.

MORAVEC Vlastimil, cyklista

* 7.5.1949 v Rychnově nad Kněžnou

+ 15.4.1976 v Brně

Žil v obci Spy u Dobrušky. Po základní škole absolvoval dobušskou průmyslovku (1968). Již od dětství se věnoval silniční cyklistice. Závodit začal v cyklistickém klubu v Dobrušce. Po maturitě odešel do brněnské Dukly. Zvítězil v mnoha závodech. Mezi nejvýznamnější patří vítězství v závodech Okolo Slovenska (1974), Bohemia (1977). V roce 1972 startoval na olympijských hrách v Mnichově v soutěži družstev a v roce 1976 v Montrealu v soutěži jednotlivců. Vyrhl celkem 110 cyklistických závodů. Vrcholem jeho sportovní kariéry bylo vítězství v Závodě míru v roce 1972. Z Dukly Brno odešel v roce 1981 a závodní činnost ukončil roku 1985, kdy se stal trenérem Armádního střediska vrcholo-

vého sportu Dukla Brno. Tragicky zemřel ve věku pouhých 37 let.

MÜLLER Josef (také Miller), učitel

* okolo 1780

+ 16.2.1828

Učil v Dobrušce od roku 1804. Založil školní knihovnu a pro zájemce čítárnu s půjčováním vlastních knih. Pořádal besedy a založil divadlo. Roku 1813 obdržel od magistrátu pochvalný list s titulem „vzorný učitel“. Byl vášnivým entomologem.

MUTINA z Dobrušky, první držitel města

První známý feudální držitel města 1317 – 1361. Pocházel z rodu Drslaviců, kteří se přistěhovali z Plzeňska a Klatovska, aby v poříčí obou Orlic prováděli pravděpodobně již od 13. století kolonizaci. Zdejší krajina však nebyla úplně liduprázdná. Procházely tudy významné obchodní stezky. Na jedné jejich křižovatce ležící tržní osada Lešno byla tehdy povýšena na město a nazvána Dobruškou. Pan Mutina roku 1320 tzv. „narovnáním“ zrušil dobušským robotu, převedl ji na poplatek a potvrdil staré právo várečné. Se synem učinili bohatou nadaci k tehdejšímu děkanskému kostelu P. Marie a sv. Václava v Dobrušce a k místní škole. Zemřel v roce 1361 a je pochován v kostelní kryptě kostela sv. Václava.

NEJMAN Andreáš z Ryglic a Löwensteinu, hejtman opočenského panství

* 1570 v Ryglicích

+ 13.3.1639 v Opočně

Narozen ve Slezsku ve vsi Ryglicích u města Nisy, dnes Polská republika. Roku 1599 povýšen do šlechtického stavu. Od 1601 do 1628 uváděn jako hejtman opočenského panství. V Pulicích zbudoval ze tří zakoupených selských usedlostí dvůr Nejmanov, dnešní čp. 45 a v roce 1623 získal za

použití nátlaku od města poplužní dvůr v Běstvinách. Je pohřben v kryptě kostela sv. Ducha v Dobrušce.

NOVÁK František, hudebník

* 2.12.1802 v Černčicích

+ 27.8.1888 v Dobrušce

Učitel a ředitel kůru v Dobrušce. Vynikající varhaník a houslista.

NOVÁK Václav, fotograf

Životopisná data neznáme. Byl jedním z prvních dobušských fotografů (vedle Archleba a Ouřady). Jeho ateliér stával v Křovické ulici 285. Kromě portrétů jsou známé i jeho fotografie proslavených dobušských trhů z počátku 20. století.

NOVOHRADSKÝ Jan, starosta Křovic

V letech 1865 – 1868 starosta v Křovicích, rolník. Za války v roce 1866 zavedl 27. června na ochranu majetku obyvatel hlídky ozbrojené ručnicemi. Ty však spolu s dalšími ozbrojenými vesničany z Jesenice, Bohuslavic a Krčína přepadly palbou 24. července pruský vojenský tábor na louce Špitálky. Pruský trestní oddíl Novohradského spolu s několika dalšími zajal a 2. srpna odvedl do vězení v kladské pevnosti. Propuštění byli až po uzavření příměří. Žádná jiná data o něm neznáme.

NOVOTNÝ Jiří, dědeček Boženy Němcové

* 1763 v Dobrušce

+ 17.5.1805 v Kladsku

Pochází z dnešního čp. 127 Na Baště. V mládí žil ve zvlášť bídných sociálních poměrech. Jako tkalcovský tovaryš se dostal na vandru do Kladska, kde se nechal naverbovat do pruské armády výbojného krále Bedřicha II. jako mušketýr. R. 1792 se zde oženil s křovickou rodačkou Magdalenou Čudo-

vou, babičkou spisovatelky Boženy Němcové. Zemřel v Kladsku na tuberkulózu jako vojenský vysloužilce.

NOVOTNÝ Josef Jiří, hudebník, hudební skladatel

* 21.12.1851 v Dobrušce

+ 20.11.1907 v Dobrušce

Pocházel ze staré kantorské rodiny a v učitelské tradici sám pokračoval. Po absolvování reálky odešel na varhanickou školu do Prahy, kterou úspěšně zakončil v roce 1878. Jako učitel působil ve Zbečniku u Hronova a nakonec jako učitel hudby a ředitel kůru v Dobrušce. Zde se také stal sbormistrem pěveckých jednot *Dobroš* a *Vlasta*. Založil a dirigoval *Filharmonické sdružení pro Dobrušku a okolí*. Jako učitel vychoval řadu výborných hudebníků. Jeho vlastní skladatelská tvorba má těžiště především v církevní hudbě.

NYČKE Josef, hudebník

* 3.8.1912 v Dobrušce

+ 13.2.1991 v opočenské nemocnici

Lásku k hudbě podědil po svém otci. Povoláním byl dělníkem. Stal se vynikajícím hudebníkem a ovládal hru na většinu dechových nástrojů i nástrojů doprovodných. Vedl vlastní kapelu i taneční orchestr. Oba tyto hudební soubory byly po celém okolí velice proslulé.

OBST Josef, kněz

* 29.1.1771 v Olešnici v Orl. h.

+ 16.10.1843 v Dobrušce

V roce 1793 byl vysvěcen na kněze. Sloužil téměř celý svůj život v Dobrušce, nejprve jako kaplan a od roku 1799 až do své smrti jako děkan. Pocházel z německého prostředí, z čehož vyplývala i jeho špatná čeština. Vrstevník dobrušského vlastence Františka Vladislava Heka. Původní přátelské vztahy se časem proměnily v otevřené a hluboké nepřátelství. Obst se zasloužil o obnovu kostela sv. Václava a děkanství po

zhoubném požáru roku 1806, a to i za cenu nemalých osobních obětí. Jeho péčí byl rekonstruován interiér chrámu, i když ne již úplně (vzhledem k nedostatku peněz) do původní barokní podoby. Tehdy módní umělecký sloh – empír – se uplatnil i při stavbě nové budovy děkanství, která dnes patří k nejhodnotnějším památkám ve městě.

ONDRÁŠ František, arabista

* 5.8.1964 v Opočně

Po studiích na dobrušském gymnáziu absolvoval arabistiku na filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Tento obor také na Karlově univerzitě přednáší. Na univerzitě v egyptské Káhiře přednášel češtinu. Patří k předním českým odborníkům na arabský svět a jeho kulturu. Vydal řadu publikací, mj. *Egyptská hovorová arabština* (2001), *Moderní egyptská próza* (2003), *Arabsko-český slovník publicistického stylu* (2003), *Arabsko-český slovník ekonomické, obchodní a bankovní terminologie* (2004).

OUŘADA Josef, fotograf

* 21.1.1886 v Domažlicích

+ 10.7.1949 v Dobrušce

Vyučil se fotografem a praxi portrétního fotografa a retušéra získal v Mnichově. V roce 1910 založil v Pulické ulici čp. 182 vlastní fotoateliér. Věnoval se především portrétní fotografii, která měla vynikající úroveň, ale také reportážím z různých společenských a kulturních akcí a místopisné fotografii. Fotografoval například odhalení desky F. L. Věka v roce 1921, návštěvu prezidenta Masaryka v Dobrušce v roce 1926, osvobození města Rudou armádou v roce 1945. Na jeho fotografiích jsou zachyceny také mnohé nevšední události, zvyky, obřady, řemesla a obchody, průmysl aj. K jeho oblíbeným tématům patřila také krajina, především okolí Dobrušky, Opočna, Orlické hory a jejich podhůří. V roce 1913 založil filiálku svého fotoateliéru v Opočně.

PASCHAL Karel z Liliensternu, lékař

+ 18.10.1769 v Praze

Pocházel z Dobrušky, datum narození neznáme. Významný lékař své doby. Vystudoval v Praze. Roku 1747 se stal lékařem hraběte Trautmannsdorfa v Litomyšli, pak krajským fyzikem v Hradci Králové. V roce 1758 byl lékařem v Praze a 1763 – 1769 tajemníkem lékařské fakulty.

PASCHAL Václav Jan z Liliensternu, lékař

životopisná data neznáme

Rovněž dobušský rodák. V Praze vystudoval a byl 26. prosince 1740 i promován. Postupně se stal fyzikem krajů slánského, rakovnického a mladoboleslavského. Od 1749 lékařem v Praze a 1755 děkanem fakulty. Byl rovněž lékařem nemocnice Milosrdných bratří. Ostatní osobní data neznáme.

PAVLÍČEK Bohumír, průvodce

* 3.11.1896 v Poniklé u Jilemnice

+ 22.11.1980 v Dobrušce

Byl truhlářským dělníkem a bydlel v domku čp. 388 v Malé Kostelní ulici v Dobrušce. Jeho velikou zálibou byla historie a především dějiny města Dobrušky. Svých hlubokých znalostí využíval jako průvodce po městě i městském muzeu, kde návštěvníky doslova uchvacoval svými poutavými a znaleckými výklady.

PĚCHOTA Vratislav, diplomat

* 25.7.1928 v Dobrušce

Narozen v Pulické ulici čp. 110. Ještě v dětství se s rodiči z Dobrušky odstěhoval. Byl členem československé stálé delegace u OSN, odkud odvolán po r. 1968. Emigroval do USA. Nyní je profesorem mezinárodního práva na Kolumbijské univerzitě v New Yorku.

PETR Jan František, kronikář

+ 9.5.1737 v Dobrušce

Datum narození neznáme. Mistr ševcovský, cechmistr a pak cechovní kronikář v Dobrušce. Vedl i zádušní účty. Byl váženou a dobře informovanou osobou. Dochované paměti se zápisy z let 1724 – 1872 obsahují řadu významných informací o veřejném dění ve městě i ve státě. V pamětech pak pokračoval jeho syn i vnuk.

PETŘÍK Josef, legionář, odbojář

* 6.3.1891 v Dobrušce

+ 10.5.1943 v Berlíně

Vystudoval stavitelství na Vyšší státní průmyslové škole v Praze. V roce 1913 byl odveden do armády, kde ho zastihla I. světová válka. Již 26. října 1914 přechází s celou svojí jednotkou do ruského zajetí, kde se později stal příslušníkem československých legií. Zúčastnil se mnoha střetnutí, mezi jinými i bitvy u Bachmače a Lipjag a prošel celou legendární sibiřskou anabází. Po návratu do vlasti se stal vojákem z povolání. V roce 1935 se stal zástupcem velitele zemského ženijního vojska v Brně. Po Mnichovu byl předčasně penzionován. V roce 1939 se vrací do Dobrušky a zapojuje se do odbojové organizace Obrana národa. Stává se jejím vojenským velitelem pro okresy Rychnov nad Kněžnou, Nové Město nad Metují a Náchod. V únoru 1940 se uchyluje do ilegality a plánuje odchod do emigrace. V roce 1942 byl však zatčen gestapem, odsouzen a popraven v berlínské věznici Plötzensee. V jeho pozůstalosti je cenný podrobný deník, věnovaný činnosti československých legií v Rusku.

PIŠL František, učitel, historik

* 3.4.1865 v Javornici

+ 9.1.1938 v Opočně

V Dobrušce působil jako učitel, později i ředitel měšťanských škol, archivář a kronikář. Ve funkci městského ar-

chiváře se do detailu seznámil s pramenným materiálem, z něhož dokázal vytěžit maximum potřebných informací. V roce 1914 vydal stručnou, ale fundovanou brožurku *Dobruška*, v níž informativní formou shrnul dosavadní poznatky o dějinách města. Nesmírně cennou pramennou studii věnoval dějinám dobrušských gruntů. S velkou vědeckou poctivostí zpracoval historii jednotlivých dobrušských domů a vyhledal jejich držitele od nejstaršího zjiitelného data až do druhé poloviny 19. století, tedy do Pišlovy současnosti. Práce má trvalou hodnotu pro všechny badatele v dobrušské historii.

POCHOBRADSKÝ Jaromír, partyzán

* 27.7.1921 v Chrudimi

+ 2.6.1977 v opočenské nemocnici

Jako studující se spolu se svým otcem, bývalým ruským legionářem, zapojil do protifašistického odboje. V roce 1944 ho zatkl gestapo a byl podroben krutému výslechu. Pokusil se o sebevraždu a těžce zraněný byl převezen do nemocnice, odkud při bombardování Pardubic 24. srpna 1944 za nastalého zmatku uprchl. Skrýval se na samotě Kovárna u Miřetic a vstoupil do partyzánské brigády Jana Koziny. Po válce byl zaměstnán na ministerstvu národní obrany a pak na ministerstvu zemědělství. Později se přestěhoval do Dobrušky a pracoval v opočenské mlékárně. V roce 1968 se postavil proti sovětské okupaci a vrátil sovětskou medaili Za vítězství nad Německem. Roku 1969 byl označen za kontrarevolucionáře, vyloučen z KSČ, kam vstoupil ještě v partyzánském oddílu a propuštěn ze zaměstnání. Jeho osudy zpracoval v románu *Lidé stateční a ti druzí* spisovatel František Tópek.

POLÁČEK Jindřich, hasič, betlémář

* 5.8.1919 na Cháborách

+ 20.12.1997 v opočenské nemocnici

Vyučil se natěračem. Jeho celoživotním zájmem se stala činnost v hasičském sboru, kde se stal posléze kroniká-

řem. Řezboval rovněž i betlémy a vytvořil model domku F. L. Věka i maketu dobrušského náměstí po požáru 7.10.1866, uloženou dnes v městském muzeu.

POLÁČEK Josef, grafik

* 27.3.1925 v Cháborách

Jeho výtvarný talent se projevil již v mládí. První samostatnou výstavu karikatur (především českých herců) uskutetnil v roce 1944, již ve svých devatenácti letech. V roce 1945 začíná studovat na státní grafické škole v Praze. Po krátkém zaměstnání ve Vojenském zeměpisném ústavu odchází do České Lípy, kde se v roce 1949 stává ředitelem okresního osvětového domu. Od roku 1959 až do svého odchodu na odpočinek pracuje jako vedoucí kulturního zařízení ve Varnsdorfu, redaktor časopisu a textilní výtvarník. Svoji uměleckou tvorbu věnuje zejména grafice a karikatuře. Uspořádal více než čtyři desítky samostatných výstav a zúčastnil se na stovce výstav společných doma i v zahraničí. Jeho grafiky a kreslené vtipy vyšly ve více než 150 časopisech a novinách. Vysokou výtvarnou úroveň mají jeho ex libris.

POŠAR Miloš, malíř

* 2.9.1924 v Červeném Kostelci

Po maturitě na gymnáziu v Nové Pace vystudoval v letech 1945-1950 Akademii výtvarných umění v Praze u profesora Vlastimila Rady. Nejčastějším námětem jeho malířské tvorby je česká krajina (Povltaví, jižní Čechy, Český ráj, Orlické hory). Charakteristickým rysem Pošarových krajin je jejich až melancholická zadumanost se zvýrazněním barevných tónů. Pošar má velmi vřelý vztah k Podorlicku, zejména k Dobrušce. Kromě toho, že město a jeho okolí tvoří časté téma jeho obrazů, vytvořil pro dobrušské divadelní ochotníky řadu scénických návrhů. Pošarovo dílo bylo od padesátých let vystavováno na mnoha místech naší vlasti i v zahraničí.

PRÁZA Josef, řezbář

* 23.6.1881 ve Dvoře Králové nad Labem

+ 13.12.1952 v Opočně

V Dobrušce bydlel jako zapřisáhlý starý mládenec v malé komoře v dnešní ulici Františka Kupky v čp. 322. Zde pracoval jako pomocník řezbáře Jindřicha Adámka, který bydlel tamtéž. Podílel se na četných velkých Adámkových řezbářských pracích. Byl velmi otužilým člověkem a až „do zámru“ se chodil koupat pod tzv. Valáškův splav v Křovicích.

PROCHÁZKA Karel, učitel, divadelní ochotník, politický vězeň

* 11.4.1908 v Dobrušce

+ 27.4.1974 v Opočně

Vyučoval dějepis, zeměpis a občanskou nauku. Psal do regionálního tisku své historické studie, režíroval ochotnické divadlo, působil ve skautu. Po květnu 1945 byl poslancem Národního shromáždění a předsedou krajského výboru Čs. strany lidové. Po únoru 1948 byl z učitelského místa propuštěn a pracoval jako dlaždič. Na základě provokace byl v roce 1949 odsouzen ke 30 letům těžkého žaláře. Prošel věznicemi Plzeň-Bory, Leopoldovem a Valdicemi, odkud byl v roce 1960 propuštěn na amnestii. Z doby věznění pochází jeho básnická sbírka *Kruh a kříž*. Po návratu pracoval v Okresním stavebním podniku v Dobrušce a aktivně se podílel na kulturním životě města jako režisér ochotnických divadelních představení. Karel Procházka byl později plně rehabilitován.

PROSTŘEDNÍK Ludvík, brusič skla

* 3.7.1897 v Novém Městě nad Metují

+ 16.4.1973 v Dobrušce

Ve svém domě na Dolech měl brusírnu skla. Toto řemeslo dovedl do umělecké dokonalosti. Výrobky jeho rukou zdobí rezidence významných světových státníků, kam byly dávány představiteli Československé republiky jako reprezen-

tační dary. Prostředníkovo broušené sklo má mj. i britská královna a jiné významné osobnosti. Ve své dílně vychoval také celou řadu úspěšných nástupců a založil tak proslulou tradici broušeného skla z Dobrušky.

REJZEK Antonín, kronikář

* 14.8.1895 v Domašíně

+ 10.5.1977 v Opočně

Pocházel z rodiny vesnického kováře. Po vchození obecné školy v Domašíně a měšťanské v Dobrušce se vyučil u svého otce. Černému řemeslu se věnoval až do roku 1957, kdy nastoupil na místo okresního archiváře v bývalém okrese Dobruška. Od roku 1937 vedl domašínskou obecní kroniku.

Ve funkci archiváře se Rejzkovi otevřely další možnosti pro podrobnější bádání v historii rodného kraje. Prostudoval fondy státního archivu v Opočně, později i v Kuksu a Zámrsku. Na základě těchto rozsáhlých znalostí pramenného materiálu přikročil po svém odchodu do důchodu v roce 1960 k sepsání dějin Domašína. Toto mimořádné vlastivědné historické dílo má dva svazky. První je věnován vlastním dějinám obce, přičemž není koncipován jako pouhý chronologický výčet událostí, ale jako živé vyprávění o životě obyvatel Domašína v minulosti. Druhý díl pak podrobně popisuje dějiny jednotlivých domašínských usedlostí.

ROŠTLAPIL Josef Mnohoslav, kněz, historik

* 15.8.1809 v Kostelci nad Orlicí

+ 10.10.1888 v Dobrušce

Po absolvování hradeckého semináře začal kaplanovat v Miletíně, poté na několika dalších místech a v letech 1840 – 1856 v Dobrušce. V roce 1857 byl jmenován farářem v Opočně a 1881 osobním děkanem. V revolučním roce 1848 se spolu s přítelem Janem Karlem Rojkem zúčastnil Slovanského sjezdu v Praze. Roku 1864 byl zvolen dopisujícím členem Českého muzea a roku 1871 se stal členem Svatoboru.

Obsáhlá byla Roštlapilova činnost vědecká a publikační. Vy-
dal *Latinsko–německo–český slovník lékařské terminologie*
(1844), *Biblickou pedagogiku* (1845), napsal také *Harmonii*
čtvera evangelistů, Hebrejské starožitnosti a veršované *Obrazy*
ze života svatého Petra, apoštola Páně. Pro Národní muzeum
přepsal v letech 1855 – 1857 *Dekreta jednoty bratrské*. Svými
články přispíval do *Časopisu českého duchovenstva, Českého*
muzea, do Zieglerova pedagogického časopisu *Přítel mládeže*
a do *Květů*. Je také autorem řady hesel z oboru astronomie
v *Riegrově slovníku naučném*. Jeho nejvýznamnějším historio-
grafickým dílem je rukopis *Pamětnice děkanství dobrušského*,
z něhož vycházejí *Paměti města Dobrušky a panství opočen-*
ského (1887), první dějiny města.

SEZEMA z Dobrušky, feudální pán města

Syn Mutiny z Dobrušky. V letech 1361 – 1373 držitel
Dobrušky. Ke kostelu a škole učinil další nadace a 26. května
1364 udělil městu práva hradecká či magdeburská včetně prá-
va hrdelního a práva dědit po bezdětných. Roku 1373 padl
v souboji se svým příbuzným Janem z Potštejna a je též po-
hřben v kryptě zdejšího kostela.

SCHWARZ Antonín, lékař, kronikář

Datum narození ani úmrtí neznáme. Byl zdejším léka-
řem, 1822 – 1845 purkmistrem a 1850 – 1852 dobrušským
starostou. K 1. lednu 1836 založil a také začal i psát první
oficiální městskou kroniku. Ani on se nevyhnul útokům ne-
známého pamfletáře.

SLAVÍK František, kněz, politický vězeň

* 7.7.1921 v Dobrušce

+ 14.1.1978 ve Dvoře Králové nad Labem

Absolvoval teologická studia v semináři, ve studiích
pokračoval v Římě. Byl vysvěcen na kněze a stal se také pří-
slušníkem řádu Tovaryšstva Ježíšova (jezuitů). Za tuto pří-

slušnost byl v roce 1956 odsouzen v politickém procesu a vězněn až do roku 1961. Poté byl zaměstnán jako dělník a státní souhlas k výkonu kněžského povolání získal znovu až v roce 1968.

SLAVÍK Josef, hasič

* 1.2.1925 v Pulicích,

+ 23.7.1998 v Pulicích

Pracoval jako dělník. Byl dlouholetým členem Sboru dobrovolných hasičů v Pulicích. Zemřel tragicky při povodni, když se snažil varovat spoluobčany před blížícím se nebezpečím. Dne 28. října 1999 jej prezident republiky Václav Havel vyznamenal in memoriam medailí Za hrdinství.

SOKOL Jan, malíř

životopisná data neznáme

K roku 1579 získal na Novém Městě Pražském měšťanské právo. V těchto zápisech je uváděn jako malíř z Dobrušky. Jiné zprávy o něm nemáme.

SPIROCH Josef, kronikář

* 1715 v Hradci Králové

+ 23.10.1793 v Dobrušce

Knězem od roku 1742. Kaplan děkana P. Josefa Antonína Kilingra v Dobrušce 1759 – 1766. Napsal *Pamětní knihu kostela sv. Ducha v Dobrušce a kaple ve Studánce*. V letech 1766 – 1789 byl také farářem v Českém Meziříčí, kde byl roku 1780 povýšen na osobního děkana. Zemřel na odpočinku v Dobrušce.

SUCHÁNEK Ladislav, divadelní ochotník

* 25.7.1924 v Jaroměři

+ 22.3.2001 v Hradci Králové

V Dobrušce byl zaměstnán jako technický úředník ve Stuze. Hrál aktivně košíkovou, volejbal a stolní tenis. Předde-

vším se však věnoval divadlu at' loutkovému tak i činohernímu. Byl také vedoucím dobrušského estrádního souboru ESO a autorem několika kabaretních scénářů, divadelní hry *Hloupé království* a knihy *Sedm jednou ranou*. Poslední léta prožil v Hradci Králové.

ŠAROUN Jaroslav, hudební skladatel

* 22.7.1943 v Dobrušce

Narodil se jako syn pozdějšího zakladatele dobrušských konzerváren a předsedy MNV v letech 1945 – 1946. Absolvoval pražskou konzervatoř a pak dále studoval na AMU, kde později působil jako vysokoškolský pedagog. Složil sonáty pro klavír a pro violu a klavír, smyčcový kvartet a řadu dalších skladeb. Dnes žije v Praze.

ŠAROUN Václav, organizátor péče o památky

* 29.8.1907 v Dobrušce

+15.3.1978 v Dobrušce

Byl zemědělcem a měl veliký zájem o dějiny. Dlouhá léta byl předsedou Klubu přátel Dobrušky a okolí a organizátorem oprav a úprav dochovaných památek ve městě, např. městského i židovského hřbitova, domku F. L. Věka, kameniných plastik apod. Snažil se také o zřízení zemědělského oddělení městského muzea. To však již nestihl.

ŠENKÝŘ Augustin, hudební skladatel

* 23.12.1736 v Dobrušce

+ 16.1.1796 v Praze

Studoval na gymnáziu v Broumově, kde se mu dostalo rovněž hudebního vzdělání. Zde také vstoupil do benediktinského řádu a přijal řádové jméno Augustin. V letech 1782 – 1787 byl administrátorem na faře v Suchdole. Po uzavření kaple se vrátil do Emauz. Augustin Šenkýř si vytvořil svůj osobitý hudební výraz. Skládal mše, ofertoria, moretta. Sám hrál na varhany a housle. Napsal *Základní školu pro housle*.

Bývá řazen k českým předchůdcům klasicismu. Ve své době dosáhly Šenkýřovy skladby velkého rozšíření.

ŠENKÝŘ Jaromír, *hudebník, učitel hudby*

* 14.8.1895 v Dobrušce

+ 4.11.1958 v Dobrušce

Pocházel z hudební rodiny, jeho otec Jan byl kapelníkem tehdy známé valské hudby. Po vychození obecné a měšťanské školy v Dobrušce studoval do roku 1913 na pražské konzervatoři. Zaměřil se na obory varhany a housle. V roce 1920 se stal sbormistrem dobrušských pěveckých jednot *Vlasta a Dobroš*. V roce 1921 získal koncesi k otevření soukromé hudební školy. Věnoval se také vlastní hudební tvorbě.

ŠINTÁK Alois, *vynálezce*

životopisná data neznáme

Kolář, bytem Dobruška, dnešní ul. Fr. Kupky čp. 321. Měl mimořádné technické nadání. R. 1878 společně se svým švagrem Rajnišem sestrojil vozidlo na pákový pohon.

ŠKODA Václav, *kronikář*

životopisná data neznáme

Dobrušský kronikář, autor pamětí 1727 – 1858, v nichž do 1887 pokračovala další, nám neznámá osoba. Řada zápisů jsou sice informace převzaté z jiných kronik, což však zase ukazuje na autorovu sečtělost. Jiné údaje o něm se nedochovaly.

ŠPAČEK Josef, *literární historik, překladatel*

* 7.1.1876 v Dobrušce

+ 31.8.1935 v Praze

Středoškolský profesor francouzštiny a němčiny. Působil v Mladé Boleslavi, Velkém Meziříčí a na reálném gymnáziu v Praze XII. Byl literárním historikem a uznávaným

překladačem z němčiny a francouzštiny. K jeho dílům patří například *Kosmická etika Benjamina Kida* aj.

ŠPERL Václav, sportovní činovník

* 18.9.1922 v Sušici

+ 15.8.2002 v Opočně

Byl technickým úředníkem ve Stuze. Plně se zapojil do sportovního dění v Dobrušce. Hrál kopanou, ale především miloval lehkou atletiku. Byl hlavním iniciátorem výstavby lehkootletické dráhy, ale především se rozhodující měrou podílel na zbudování dobrušského sportovního stadionu, otevřeného roku 1963.

ŠRENK Alfred, fotograf, zpěvák

* 9.6.1882 v Dobrušce

+ 2.3.1958 v Dobrušce

Patřil k nejvšestrannějším osobnostem dobrušského kulturního života první poloviny 20. století. Zpíval v mužském pěveckém sboru *Dobroš*, hrál v *Dobrušské filharmonii*. Zabýval se také fotografováním a filmováním. Vedl kroužek dobrušských fotografů amatérů a na jeho snímcích je zachyceno město a jeho proměny až do počátku druhé poloviny minulého století.

ŠTĚPÁN Antonín, učitel

* 25.9.1916 v Dobrušce

+ 20.3.1993 v Dobrušce

Působil jako divadelní ochotník a dobrovolný správce dobrušského městského muzea. V padesátých letech byl předsedou Okresního národního výboru v Dobrušce. Ve vykonstruovaném procesu byl odsouzen a vězněn, v šedesátých letech rehabilitován. Byl ředitelem základní školy Františka Kupky. Napsal řadu článků z dějin města, publikovaných především v dobrušském *Kulturním kalendáři*.

ŠTOLOVSKÝ Josef, malíř, průmyslový podnikatel

* 2.8.1879 v Cháborách

+ 10.2.1936 v Praze

Malířství studoval v letech 1899 – 1904 na krajinářské škole pražské Akademie, potom od roku 1905 v Mnichově, kde jej zaujaly především přednášky A. Keima o barvách. Byl žákem Mařákovy moderní krajinářské školy. Jeho nadějnou tvorbu přerušilo období let 1910 – 1925, kdy založil v Praze výrobu barev, které pod značkou ŠTOLO vstoupily do povědomí několika generací malířů. Po roce 1925 se opět vrátil k tvůrčí práci, která ho přivedla jednak do rodného kraje Orlických hor, jednak k zachycení atmosféry velkých průmyslových závodů. Svá díla vystavoval nejen ve vlasti, ale i v Mnichově, Vídni, Benátkách, Oslu a jinde. Významná byla i Štolovského práce organizační, především ve funkci předsedy Jednoty výtvarných umělců, zakladatele Syndikátu výtvarných umělců i jako tvůrce starobního pojištění malířů a sochařů.

ŠUBERT František Adolf, novinář, spisovatel, ředitel Národního divadla

* 27.3.1849 v Dobrušce

+ 8.9.1915 v Praze

Byl nejmladším z devíti dětí chudého sedláře. Jeho osobnost formovalo kulturní prostředí Dobrušky, kde si již v dětství zamiloval hudbu a ochotnické divadlo. V letech 1860 - 1868 vystudoval gymnázium v Hradci Králové, které navštěvoval také o dva roky mladší Alois Jirásek. V roce 1868 se zapisuje na filosofickou fakultu pražské university, po roce však z existenčních důvodů odchází a začíná pracovat jako novinář. V letech 1873 - 1878 řídí časopis *Brousek*. Byl členem redakce *Politiky*, přispíval do časopisů *Vlasta* a *Čechy*. Píše básně, historické romány (*Zajetí krále Václava* - 1875, *Král Jiří z Poděbrad* - 1876), povídky a zejména dramata (*Probuzeňci* - 1882, *Jan Výrava* - 1886, *Drama čtyř chudých stěn* - 1893 aj.). Stává se členem Sboru pro postavení Národ-

ního divadla a u nakladatele Otty vychází jeho výpravná publikace *Národní divadlo* 1881 - 1884). Roku 1883 je jmenován ředitelem Národního divadla. Za jeho působení byla na scénu Národního divadla uvedena přední světová díla (např. Čajkovského, Verdiho apod.), prosazuje však zejména české tvůrce (Smetana, Fibich, Stroupežnický, Dvořák, Vrchlický aj.). V roce 1892 organizuje úspěšný zájezd Národního divadla do Vídně. V těchto letech pomáhá Šubert účinně i dobrušským divadelním ochotníkům. Roku 1895 je iniciátorem a organizátorem Československé výstavy národopisné v Praze. V roce 1900 odchází z Národního divadla a stává se ředitelem České grafické unie (do roku 1903). Od roku 1903 rediguje jako hlavní redaktor *Ottův Malý slovník naučný*. Byl členem Spolku českých žurnalistů a Ústřední matice školské. V letech 1907 - 1908 se krátce vrací k divadlu jako ředitel Městského divadla na Královských Vinohradech. Poté se již věnuje práci novinářské (*Osvěta*, *Národní politika*) a spisovatelské (zejména monografie a memoáry, např. *U nás v Dobrušce* - 1916). Rozsahem své práce a literárního díla patří Šubert mezi nejvýraznější postavy české národní kultury druhé poloviny 19. a počátku 20. století.

TOMSKÝ Jan, archeolog, univerzitní profesor

* 5.6.1920 v Dobrušce

+ 2.1.1994 v Berchtesgadenu

Otec českého politologa a publicisty Alexandra Tomského (*13.11.1947). Jan Tomský začal studovat na rychnovském gymnáziu, v letech 1939 – 1943 na biskupském semináři v Hradci Králové. Pak byl nasazen na nucené práce do Vratislavi. Po válce studoval na Karlově univerzitě v Praze u J. Eisnera pravěkou a slovanskou archeologii. Od roku 1949 pracoval v Krajském muzeu v Hradci Králové a externě v Archeologickém ústavu. V roce 1954 byl zatčen Státní bezpečností a pro buržoazní a židovský původ propuštěn ze zaměstnání a poslán do průmyslu. Při zaměstnání v geologickém

průzkumu vystudoval inženýrskou geologii na Vysoké škole báňské v Ostravě (1957). V roce 1968 se vystěhoval do Německa. Začal pracovat v muzeu v Mannheimu, od roku 1969 působil na univerzitě v Tübingenu. Specializoval se na paleolit Předního východu. Prováděl odborný výzkum v Izraeli. Externě přednášel na univerzitě v Bernu. Je autorem četných odborných studií a obsáhlých monografií.

TOUC Josef, publicista

* 18.2.1878 v Dobrušce

+ 15.3.1954 v Dašicích

Učitel, publicista a spisovatel. Působil na Náchodsku a Pardubicku.

TRČKA Jan mladší z Lípy a na Lichtemburce, majitel opočenského panství

datum narození neznáme

+ 19.3.1550

V letech 1537 – 1550 držitel opočenského panství. Dobrušskému špitálu postoupil na levém břehu potoka Brtvy (od dnešního pivovaru ke Křovicím) louky tzv. Špitálky, kde později bývalo bělidlo dobrušských tkalců. R. 1540 věnoval městu lesy Drnov a Doubravu. Je pochován v kryptě děkanského kostela sv. Václava.

TRČKA Mikuláš mladší z Lípy a na Lichtemburce, majitel opočenského panství

datum narození neznáme

+ 3.4.1516

V letech 1495 – 1516 držitel opočenského panství. Generál, bojoval v Uhrách proti Turkům. Roku 1507 nechal na Opočně pro nevěru za živa zazdít svoji mladou ženu Kateřinu ze Šelemberka a na Kosti. Pro staré chudé a nemocné obyvatele města zřídil 29. 9. 1512 špitál, zakoupil pro něj dům a

k výživě chovanců určil dávky z masných krámů a dříví z lesa Chlumu.

TROJANOVÁ Eliška, malířka

* 20.4.1921 v dřívější Jugoslávii

+ 6.10.1999 v Dobrušce

Povoláním učitelka. Do dobrušské školy nastoupila začátkem školního roku 1949 – 1950 s aprobací čeština, ruština a výtvarná výchova. Byla dobrou malířkou – krajinářkou a uspořádala řadu výstav.

VACEK Jiří, tělovýchovný pracovník

* 26.12.1919 v Dobrušce

+ 20.11.1986 v Dobrušce

Byl obětavým tělovýchovným pracovníkem a organizátorem. Mnoho svého času věnoval značení turistických cest, práci v Horské službě, výstavbě lyžařských zařízení v Deštném v Orlických horách. Jeho zásluhou byla v roce 1951 otevřena závodní sjezdovka, v roce 1957 vybudován první lyžařský vlek a v Zákoutí vystavěny dva skokanské můstky. Sepsal historii rekreačního střediska Zákoutí. Posledních deset let života věnoval skibobovému sportu.

VÁLKO Václav, učitel

* 24.10.1858 v Bohdanči

+ 29.4.1904 v Domašíně

Učitel, posledně od 7. října 1892 správce školy v Domašíně. V roce 1898 vznikla zde z jeho popudu obecní knihovna a Hospodářsko–čtenářská beseda, trvající do r. 1925.

VANĚK Josef, podnikatel, starosta města

* 25.8.1884 v Českém Meziříčí

+ 27.5.1962 v Dobrušce

Patřil k zakladatelské generaci dobrušských podnikatelů. Sňatkem s dcerou Václava Slavíka se stal spolupodílníkem

továrny na hospodářské stroje V. Slavík a zeť, která patřila k nejúspěšnějším dobrušským podnikům první poloviny 20. století. V letech 1923 až 1929 a potom ještě 1931 až 1939, tedy téměř po celé období meziválečné republiky, zastával úřad starosty města a v této funkci také přivítal prezidenta T. G. Masaryka při jeho návštěvě Dobrušky. Za jeho starostování procházela Dobruška úspěšným hospodářským a společenským rozvojem. Byl rovněž členem řady místních spolků. Psal deník, který zachycuje podstatnou část 20. století a události, k nimž v této době především v Dobrušce došlo.

VAVRUŠKA Jaroslav, organizátor skautingu

* 31.3.1935 v Náchodě

+ 27.12.2003 v Červeném Kostelci

V Dobrušce pracoval ve Stuze. Celý život zasvětil skautingu. Jeho zásluhou vznikla v Dobrušce v Domašínské ulici skautská klubovna. Až do své smrti byl vedoucím dobrušského skautského střediska. Byl také jedním ze zakladatelů dobrušské lyžařské školy.

VERNER Pavel, barvíř

* 25.6.1887 v Dobrušce

+ 25.9.1965 v Dobrušce

Byl posledním dobrušským ručním barvířem. Své řemeslo provozoval v dnes již zbořeném domě čp. 119 v Pulické ulici. Látky máchal v bývalém mlýnském náhonu, vedoucího od někdejšího splavu na Brtvě u čp. 110.

VIRAVSKÝ Václav František, učitel, hudebník, obchodník

* 9.11.1829 v Malé Skalici

+ 27.3.1913 v Dobrušce

V roce 1846 úspěšně absolvoval učitelský kurz v Hradci Králové. Učil na školách ve Slavoňově, Bohdašíně, Mokřem a v Dobrušce. V roce 1859 se oženil s Annou Mádrovou, dcerou obchodníka s plátny z Bohdašína a v roce 1861

opustil učitelskou službu a věnoval se textilnímu podnikání. Byl spoluzakladatelem akciových společností *Spolkové prádelny lnu v Opočně* (1867) a *Spolku tkalcovského ve Valu* (1868). Viravský byl také vynikajícím hudebníkem a od roku 1881 prvním dirigentem pěvecké jednoty *Vlasta*. O svém životě zanechal zajímavé rukopisné paměti.

VÍTEČEK Jan Prokop, kněz

* 1.7.1796 v Černíkovcích

+ 18.7.1877 v Přepychách

Vystudoval gymnázium v Rychnově nad Kněžnou, filozofii v Litomyšli a teologii v Hradci Králové, kde byl v roce 1820 vysvěcen na kněze. V září 1823 přišel jako kaplan do Dobrušky, kde působil až do května 1835. Pocházel z rodiny truhláře a při opravách interiéru dobrušského kostela sv. Václava se přiučil i umění řezbářskému a pozlacovačskému. Pro dobrušský kostel zhotovil Boží hrob a podílel se i na opravě varhan, jak dosvědčují nápisy na vnitřních stranách desek obou děl.

VODÁK Václav, botanik, geolog

* 1851 v Písku

+ 11.3.1928 v Praze

Vystudoval reálku v Pardubicích a techniku v Praze a ve Vídni. Učil ve Vlašimi, byl ředitelem měšťanských škol v Pardubicích a v Dobrušce. Vodák byl sběratelem vyšších cévnatých rostlin, ale i rží, padlí a hub. Zasloužil se o botanické poznání okolí všech svých působišť. Ve Státním okresním archivu v Rychnově nad Kněžnou je uložen rukopis jeho nepublikované práce *Botanický popis okresu Novoměstského*. Vodák se zabýval geologií. Vydal *Geologicko-mineralogický popis hejtmanství novoměstského* (1913). Popularizačními články, v nichž si kromě přírody všímal i pověstí, přispíval do vlastivědného časopisu *Od kladského pomezí*.

VOPRŠÁLEK Emil, kulturní pracovník

* 11.5.1852 v Josefově

+ 7.10.1908 v Dobrušce

V Dobrušce působil jako poštovní mistr a ředitel živnostenské záložny. V letech 1902 – 1906 byl starostou města. Řídil Čtenářskou besedu Mutina, byl členem spolku divadelních ochotníků, pěveckého souboru Dobroš, Sokola, hasičů a hrál i v dobrušském filharmonickém sdružení.

ZIEGLER Josef Liboslav, kněz, obrozenecký spisovatel

* 10.7.1782 v Hradci Králové

+ 23.5.1846 v Chrudimi

Gymnázium vystudoval v Hradci Králové, teologická studia absolvoval v Praze. V roce 1806 byl vysvěcen na kněze a nastoupil jako kaplan v Dobrušce, kde působil do října 1809. Po krátkém pobytu v Českém Meziříčí se stal lokalistou v Dobřanech v Orlických horách. Za jeho působení byla dobřanská fara významným střediskem národního uvědomování. Jeho častými hosty bývali například vikář František Rayman z Častolovic, dobrušský kupec František Vladislav Hek, solnický rodák Michal Silorad Patrčka a jiní. V roce 1814 ho navštívil i Josef Dobrovský. Ziegler byl všestranně vzdělaným a osvíceným vlastencem. Překládal antické autory a napsal pedagogické spisy *Milozor*, dvousvazkový *Věrný raditel rodičů, dětí a učitelů* a jazykové učebnice. Mimo to vydával a redigoval dvanáctisvazkový *Dobroslav aneb Rozličné spisy* a v letech 1823 – 1836 první český pedagogický časopis *Přítel mládeže*. Vydal také dílo Jana Amose Komenského *Umění kazatelské* s jeho podrobným životopisem. Z Dobřan odešel v roce 1817 do Hradce Králové, kde působil v teologickém semináři až do roku 1825 jako profesor bohosloví a české literatury. Potom se stal děkanem v Chrudimi.

ŽIŽKA Eduard, *lékárník, podnikatel*

životopisná data nezjištěna

Zakladatel lékárnické dynastie Žižkových, která působila v lékárně *U zlatého lva* v Dobrušce po téměř celé jedno století. V dobrušské lékárně nastoupil po absolvování pražské univerzity dne 1. června 1882. Kromě lékárnictví se také zabýval chemií a byl přísežným soudním znalcem. Po úpadku Archlebovy akciové společnosti *La Ferme* převzal některá výrobní práva bývalé firmy a pod značkou *La Ferme* dále vyráběl některé druhy likérů a kosmetické výrobky. Společně s dobrušským podnikatelem Nemajerem stál u zrodu místního českého stuhárenského průmyslu. V roce 1903 uvedli do provozu druhou továrnu na stuhy v Dobrušce pod firmou *Nemajer a Žižka*. V letech 1906 – 1913 zastával funkci starosty města.

***Posloupnost představitelů města Dobrušky
a připojených obcí***

Dobruška:

a/ Předmagistrátní údobí 1625 – 1793, primátoři (neúplné)

1625	Borůvka Jiřík
1627	Prokůpek Jan
1625	Davidů Jan
1630	Potůček Jiřík
1631 – 1644	Davidů Jan
1713 – 1729	Killinger Fridrich
1743	Kejval Jan
1746 – 1752	Peikr David
1752	Kejval Jan
1763 – 1766	Löwenthal František Rudolf
1788 – 1793	Fláška Josef Ondřej

b/ Regulovaný magistrát 1793 – 1850, purkmistři

1793 – 1801	Weisz Josef
1802 – 1807	Archleb František
1808 – 1810	Chudý František
1810 – 1812	Pecold Karel
1813 – 1815	Hek Josef Alois
1815 – 1822	Synáček Jiří
1822 – 1845	Schwarz Antonín
1845 – 1848	Venclík Alois
1848 – 1850	Vejcl Antonín

c/ Městský úřad 1850 – 1945, starostové

1850 – 1852	Schwarz Antonín
1852 – 1861	Kittel Josef
1861 – 1865	Beer František
1865 – 1886	Laichter František
1886 – 1887	Šarf Karel
1887 – 1897	Archleb Josef

1897	Viravský Václav, předseda správní komise
1897 – 1899	Vondra Josef, předseda správní komise
1899 – 1902	Vondra Josef
1902 – 1906	Vopršálek Emil
1906 – 1913	Žižka Eduard
1913 – 1919	Nemajer Josef
1919 – 1923	Burian Jan
1923 – 1929	Vaněk Josef
1929 – 1931	Malý Václav
1931 – 1939	Vaněk Josef
1939 – 1945	Matyáš Hugo

d/ Místní (od r. 1960) městský národní výbor 1945 – 1990, předsedové

1945	Wünsch František
1945 – 1946	Šaroun Jaroslav
1946 – 1950	Čiháček Josef
1950 – 1953	Čtvrtečková Marie
1953 – 1954	Jehlička Josef
1954 – 1960	Štandera Rudolf
1961 – 1971	Skočdopole Bohuslav
1971 – 1979	Štandera Rudolf
1979 – 1985	Jirsa Bedřich
1985 – 1990	Joukl Karel

e/ Městské zastupitelstvo od 1990, starostové

1990 – 1998	Zrzavý Vladimír
1998 –	Klobas Oldřich

Běstviny:

a/ Rychtáři

1848	Uhlíř Mikuláš čp. 19
------	----------------------

b/ Starostové

1848	Uhlíř Mikuláš čp. 19
------	----------------------

1862	Vojnar Josef čp. 2
1862 – 1868	Moravec Jiří čp. 13
1868 – 1876	Moravec Václav čp. 3
1876 – 1892	Vojnar Václav čp. 7
1892 – 1901	Uhlíř Josef čp. 19
1901 – 1904	Bašek Jan čp. 1
1904 – 1913	Mervart Jan čp. 25
1913 – 1923	Uhlíř Josef čp. 19
1923	Kopáček Josef čp. 14
1923 – 1927	Michl Václav čp. 18

Domašín:

a/ Rychtáři

1640	Němec Martin
1651	Škop Jan čp. 20
1692 – 1700	Macek Mikuláš čp. 4
1709	Dojíva Jakub čp. 26
1709 – 1715	Macek Mikuláš čp. 4
1715 – 1720	Zima Matouš čp. 29
1726	Macek Václav čp. 4
1727	Novák Jan čp. 12
1736 – 1746	Jarkovský Václav čp. 24
1746 – 1751	Zima Jiří čp. 18
1751 – 1763	Jarkovský Václav čp. 24
1763 – 1772	Řehák Jan čp. 23
1772 – 1779	Antoš Jiří čp. 15
1779 – 1782	Krb Matěj čp. 11
1782 – 1788	Moravec Mikuláš čp. 14
1788 – 1795	Jarkovský Jan čp. 19
1795 – 1800	Kopecký Václav čp. 16
1800 – 1803	Novotný Matěj čp. 21
1803 – 1808	Kopecký Václav čp. 16
1808 – 1815	Moravec Josef čp. 12
1815 – 1824	Zima Josef čp. 18
1824 – 1830	Švorc Josef čp. 38

1830 – 1842 Moravec Matěj čp. 12
1842 – 1845 Rejzek Josef čp. 17
1845 – 1850 Jarkovský Jan čp. 24

b/ Starostové

1850 – 1856 Jarkovský Jan čp. 2
1856 – 1861 Petr Václav čp. 11
1864 – 1867 Petr Jiří čp. 2
1867 – 1870 Rejzek Jan čp. 16
1870 – 1877 Jarkovský Josef čp. 26
1877 – 1887 Zima Jan čp. 18
1887 – 1889 Hartman Josef čp. 22
1889 – 1892 Zima Jan čp. 18
1892 – 1895 Novotný Václav čp. 19
1895 – 1898 Petr Josef čp. 2
1898 – 1902 Kasnar Václav čp. 15
1902 – 1907 Hejzlar Vincenc čp. 21
1907 – 1921 Jarkovský Jan čp. 26
1921 – 1931 Moravec Josef čp. 15
1931 – 1935 Klazar František
1935 – 1939 Moravec Josef čp. 15
1939 – 1940 bezvládní – postupné střídání všech členů obecního zastupitelstva v řízení
1940 – 1941 Hrnčíř Jan čp. 12, předseda I. správní komise
1941 – 1945 Hrnčíř Jan, předseda II. správní komise

c/ Předsedové MNV

1945 – 1946 Veselý Josef čp. 87 (revoluční MNV)
1946 – 1948 Ryšavý Josef čp. 59
1948 – 1954 Ježek Josef čp. 57
1957 květen, červen Rejzek Antonín čp. 67
1957 – 1960 Hradecký Josef
1960 Hejzlar Josef

Křovice:

a/ Rychtáři

1691	Hlaváček Jan
1704	Hlaváček Jan
1709 – 1734	Šejvl Daniel
1734 – 1765	Hendrych Jakub
1765 – 1780	Lhotský Jiří
1780 – 1791	Šťásek Jan
1791 – 1815	Lhotský Václav
1815 – 1850	Řehák Jan

b/ Starostové

1850 – 1859	Řehák Jan
1859 – 1865	Ježek Jan
1865 – 1868	Novohradský Jan
1868 – 1871	Ježek Josef
1871 – 1883	Kánský Václav
1883 – 1888	Pavel Václav
1888 – 1891	Langr Karel
1891 – 1893	Čančara František
1893 – 1899	Novohradský Jan
1900 – 1903	Řehák Josef
1903 – 1909	Čančara Jan
1909 – 1912	Řehák Josef

Mělčany:

a/ Rychtáři

1793	Dvořák Václav
1808	Petr Václav
1825	Kujal M.
1831	Chmelař Jakub
1842 – 1846	Mareš V.
1846 – 1850	Kupka V.

b/ Starostové

1849	Hotyš R.
1854	Kupka V.
1861	Kupka V.
1866	Dvořák J. Dobříkovský
1870	Rohlena Josef
1874	Dvořák Václav čp. 8
1882	Kupka M.
1901	Škoda František
1907	Žďárek Josef
1913	Bašek Josef
1923	Mareš Václav
1932	Mareš Václav

Pulice:

a/ Rychtáři

1785	Chmelař Jakub
1793	Tomáš Jan
do 1812	Svoboda Václav
1812 – 1821	Tomáš Jan
1821 – 1828	Němeček Josef
1828 – 1846	Novotný Jan
1846 - 1849	Hušek Jan
1849 – 1850	Mervart Václav

b/ Starostové

1850 – 1854	Mervart Václav
1854 – 1860	Rozum Josef
1860 – 1862	Hušek Václav
1862 – 1864	Novotný Josef
1864 – 1869	Moravec Josef
1869 – 1873	Rozum Josef
1873 – 1879	Němeček Josef
1879 – 1892	Chmelař Josef
1892 – 1902	Hušek Josef

1902	Mervart Josef
1902 – 1910	Chmelař Josef
1911 – 1913	Mervart Václav
1913 – 1914	Chmelař Jan
1914 – 1918	Popelka Alois
1919 – 1923	Dvořák Antonín
1923 – 1927	Chmelař Jan
1927 – 1929	Chmelař Jan
1929 – 1934	Koubek Josef
1933 – 1936	Šimon Jan

Padlí a zemřelí občané v I. světové válce

Dobruška a Chábory:

1. Andrš Josef, rolník, Chábory 32
2. Bartoš František, obuvník, Poříčí 484
3. Bauer Josef, úředník na Zastavilce
4. Biedermann Josef, soustružník, Novoměstská 226
5. Černý František, dělník, Pulická 134
6. Čuda Václav, krejčí, Solnická 382
7. Dašek Jaroslav, U nádraží 514
8. Dojiva Josef, krejčí, Domašínská 342
9. Dojiva Václav, úpravčí, Pulická 180
10. Dostál Václav, cukrář, Kostelní 364
11. Dubánek Josef, obuvník, Svatodušská 330
12. Dvořák Václav, dělník, Holobřízek 149
13. Dyntar František, rolník, Novoměstská 190
14. Fein Ludvík, obchodník, dnešní náměstí F. L. Věka
15. Frank Arnošt, syn rabína, Budín 61
16. Fromm František, železniční zřízenec, Poříčí 458
17. Herman Vilém, dělník, Opočenská 454
18. Hettfleisch Augustin, soustružník, Domašínská 354
19. Hladík Jan, krejčí, Pulická 184
20. Holeček Ludvík, dělník Poddolí 256
21. Holub František, podstarší, Křovická 268

22. Horyna Josef, sládek, Křovická 267
23. Hušek Jan, soustružník, Zastavilka 88
24. Jirásek František, kameník, Domašínská 334
25. Jiroud František, sedlář, Novoměstská 207
26. Jung Bedřich, nožíř, Pulická 109
27. Košata Josef, instalatér, Dobytčí trh 377
28. Kouba Josef, pekař, Solnická 58
29. Krinke Vojtěch, tovární dělník, Poříčí 300
30. Kryštof Rudolf, sedlář, Pulická 108
31. Křeh Jan, tovární dělník, Pulická 117
32. Kučera Jan, soustružník, Křovická 266
33. Kulštejn František, povozník, Dobytčí trh 343
34. Kunc Karel, soustružník, Budín 61
35. Ledec Felix, inženýr, náměstí F. L. Věka 13
36. Maršálek Emanuel, Opočenská 461
37. Martinek František, dělník, Holobřezek 148
38. Matoušek Josef, úředník, Svatodušská 291
39. Mervart Josef, krejčí, Domašínská 355
40. Moravec Alois, dělník, Domašínská 328
41. Moravec Josef, dělník, Chábory 14
42. Nehyba Josef, dělník, Jiráskova 508
43. Netík Jan, soustružník, Budín 65
44. Novotný Antonín, zedník, Zastavilka 86
45. Nýč Josef, obuvník, Jiráskova 503
46. Pařízek Josef, soustružník, Křovická 279
47. Pařízek Josef, tkadlec, Chábory 22
48. Pařízek Josef, zemědělský dělník, Chábory 22
49. Pekárek Viktor, syn obchodníka, náměstí F. L. Věka 23
50. Petr Josef, holič, náměstí F. L. Věka 36
51. Petr Josef, zemědělský dělník, Domašínská 336
52. Petr Leopold, hodinář, Novoměstská 217
53. Pinkas Josef, dělník, Poříčí 487
54. Plichta Karel, úředník, náměstí F. L. Věka 34
55. Potoček Karel, truhlář, náměstí F. L. Věka 36
56. Rašek Václav, strojník, Poddolí 234

57. Reil Karel, úpravčí, Kostelní 5
58. Reiniš František, dělník, náměstí F. L. Věka 22
59. Řehák Josef, obuvník, Kostelní 41
60. Řehák Josef, soustružník, Pulická 127
61. Serbousek František, obuvník, Svatodušská 322
62. Smola Josef, krejčí, Svatodušská 444
63. Svoboda František, soustružník, Domašínská 335
64. Svoboda Jaroslav, dělník, Svatodušská 434
65. Šenkýř František, učitel hudby, Solnická 383
66. Šimánek Josef, dělník, Jiráskova 508
67. Šmída Václav, Doly 418
68. Šrámek Jan, bednář, Křovická 277
69. Šrámek Josef, sochař, Opočenská 98
70. Štěpán Jan, obuvník, Domašínská 332
71. Šubert Josef, dělník, Novoměstská 194
72. Švorc Jan, dělník, Opočenská 454
73. Tláškal Karel, krejčí, Kostelní 41
74. Tláškal Václav, dělník, Holobřízek 516
75. Tojnar František, kamnář, Pulická 162
76. Tojnar Václav, pekař, Pulická 162
77. Tůma Karel, drogist, Kostelní 9
78. Vaiser Celestýn, kočí, Dobruška
79. Venclík Josef, provazník, Svatodušská 296
80. Vojnar Jan, dělník, Novoměstská 208
81. Voženílek František, Poříčí 529
82. Zachystal Emil, kuchař, náměstí F. L. Věka 23
83. Žďárek Antonín, chalupník, Holobřízek 150
84. Žďárek Václav, pekař, Pulická 131
85. Žídek Josef, úředník, náměstí F. L. Věka 28

Zemřelí vojáci v dobrušském lazaretu U Labutě a pohřbení na hřbitově u sv. Ducha

1. Rosenberg Lazar, dělník, Turčianský Sv. Martin, zemřel 30. 12. 1914
2. Dörner Josef, tkadlec, Polom v Orl. horách, zemřel 18. 2. 1916
3. Hejna Josef, dělník, Borová u Náchoda, zemřel 15. 7. 1916
4. Nejvl Antonín, tkadlec, Tis, zemřel 6. 6. 1916 (pozůstalými odvezen domů)

Běstviny:

1. Frydrych Václav
2. Jarkovský Josef

Domašín:

1. Bílek Jan čp. 63
2. Jarkovský Josef čp. 20
3. Moravec Jaroslav čp. 7
4. Řehák Jaroslav čp. 30
5. Seidl Jan čp. 72
6. Smažík Antonín čp. 55
7. Truněček Václav čp. 48

Křovice:

1. Linke Jan
2. Novohradský František
3. Pola Ferdinand
4. Polák Václav
5. Šenkýř Josef
6. Šenkýř Vít

Mělčany:

1. Andrš Václav čp. 13
2. Beneš Václav čp. 1
3. Dvořák Jan čp. 3
4. Škoda František čp. 2

Pulice:

1. Doležal Josef čp. 70
2. Dvořák Josef čp. 2
3. Fejtek Ladislav čp. 13
4. Grulich Josef
5. Hladík Jan
6. Holanec Bohumil čp. 24
7. Hrnčíř Josef čp. 1
8. Chmelař Josef čp. 19
9. Mach Josef čp. 32
10. Marek Antonín čp. 68
11. Marek Jan čp. 32
12. Martinek Josef čp. 18
13. Matouš Václav
14. Vaněk Josef čp. 20
15. Vaněk Jan čp. 43
16. Vaněk Václav čp. 34
17. Vilikovský Václav, Puličky

Spáleniště:

Horní Spáleniště:

1. Čtvrtečka František čp. 11
2. Prouza Josef čp. 9

Dolní Spáleniště:

1. Hanuš František čp. 10
2. Klubrt Bohumil čp. 9
3. Šlitr František čp. 16

Miřkov:

1. Bartoš Josef čp.
2. Dostál František čp. 16
3. Lepš Jan čp. 6
4. Sedláček Josef čp. 4
5. Zima Antonín čp. 15

Paseky:

1. Andrš Jan čp. 37
2. Pavlík Josef čp. 14
3. Petr Václav čp. 11
4. Verner Josef čp. 2
5. Zima Augustin čp. 9

Českoslovenští legionáři 1914 - 1921

a/ Ruská legie

1. Bartoš František, nar. 1. 12. 1895 v Očelicích, kočí, bytem Spáleniště. Mobilizován 1915 a téhož roku u Rovna zajat. Do legií vstoupil 1917. Účastnil se bojů na Sibiři. Návrat do vlasti 1920.
2. Bednář Ferdinand, nar. 27. 7. 1877 v Javornici, dělník, bytem Semechnice, od 1920 Pulice 46. Mobilizován 1915 a téhož roku u Lucku zajat. Do legií vstoupil 1917, kde byl příslušníkem radioroty. Návrat do vlasti 1920. Zemřel 27. 4. 1958.
3. Čáp Václav, nar. 1. 7. 1889 na Cháborách, učitel, bytem Dobruška, Solnická 381. Mobilizován 1914 a 1916 u Kolky zajat. Do legií vstoupil 1916. Bojoval na Sibiři a dosáhl hodnosti poručíka. Návrat do vlasti 1920. Další data nejsou známa.
4. Doležal František, nar. 31. 12. 1895, pivovarský dělník, bytem Jiráskova 499. Další zprávy chybí.
5. Drahorád Josef, nar. 6. 4. 1882 v Dobrušce, zednický mistr, bytem Jiráskova 457, na ruské frontě padl do zajetí, kde vstoupil do legií. Po válce se vrátil do Dobrušky a zde 1. 8. 1937 také zemřel. Ostatní není známo.
6. Dvořák František, nar. 3. 12. 1874, strojník, bytem Dobruška. Zemřel 28. 8. 1953 v Pulicích 14. Jiné údaje nejsou k dispozici.
7. Dyntar Vilém, nar. 13. 4. 1889 v Osečnici, bytem Dobruška, Pulická 464, nakonec Vanovka 1. Košíkář. Mobilizován 1915 a téhož roku u Lucku zajat. Do legií vstoupil 1917. Účastník

bitvy u Bachmače a bojů proti bolševikům. Návrat do vlasti 1919. Zemřel 15. 9. 1955.

8. Dyntera František, nar. 25. 11. 1889 na Cháborách. Tkadlec, od r. 1920 bytem v Dobrušce 425, kde byl listonošem. Mobilizován 1914 a již v září téhož roku u Rávy Ruské zajat. Do legií zařazen 1918. Bojoval v Povolží a na Sibiři. Návrat do vlasti 1920. Zemřel 22. 5. 1935.
9. Fabián Alois, nar. 1. 1. 1886, čeledín, bytem Pulická 179. Zemřel 22. 11. 1961.
10. Flégr Rudolf, nar. 28. 4. 1896 na Spáleníšti, bytem tamtéž, tkadlec. Mobilizován 1915 a téhož roku u Rovna zajat. Do legií vstoupil 1916. Bojoval u kulometného oddílu u Bachmače a později proti bolševikům. V Tomsku na Sibiři se v listopadu 1919 od své jednotky vzdálil a do vlasti se nevrátil.
11. Geitner Oldřich, nar. 28. 3. 1890 v Náchodě. Účetní v dobrušské stuhárně. Narukoval 1914. V zajetí vstoupil do legií. Domů se vrátil 1919. Člen Sokola a ochotnického divadel. spolku F. A. Šubert. Zemřel 21. 3. 1937 v rychnovské nemocnici.
12. Havránek František, hodinář, bytem v Dobrušce. Zůstal v Rusku a vrátil se až 1930. Jiné údaje nejsou.
13. Hejzman Jan, nar. 15. 8. 1892 v Dobrušce, pekař a cukrář, bytem Jasenná, okr. Náchod. Mobilizován 1914 a u Komarova zajat. Účastník bitvy u Zborova. V roce 1918 se ke své jednotce nevrátil a byl ze seznamu příslušníků pluku vyškrtnut. Kdy se z Ruska vrátil, není známo. Zemřel však ve vlasti 1968.
14. Hejzlar František, nar. 10. 10. 1894 v Dobrušce. Dělník, bytem Pulická 165. Na ruskou frontu nasazen v říjnu 1914 a v bojích v Karpatech byl zajat. Do legií se přihlásil 1917. V boji u obce Kin utrpěl těžké zranění. Návrat do vlasti 1919.
15. Holeček František, nar. 6. 10. 1881 v Křovicích 33, kde měl i bydliště. Obuvník. Do války povolán 1914 a u Komarova zajat. Do legií se přihlásil 1918. Bojoval na Uralské frontě a na

sibiřské magistrále. Návrat do vlasti 1920. Zemřel 27. 4. 1954 v nemocnici v Opočně.

16. Honěk Antonín, nar. 27. 8. 1897 v Dobrušce, bytem Dobruška. V legiích 1917 do 1920. Účastnil se bojů u Čeljabinska, Trojicka, Zlatoustu a Jakatěrinburku. Jiné údaje se nedochovaly. Zemřel v Olomouci 16. 10. 1951.
17. Hradecký Antonín, nar. 16. 4. 1891 v Dobrušce. Truhlář v Dobrušce. Zaját v bojích na řece San 1914. Do legií vstoupil 1918. Na Sibiři se zúčastnil bojů proti bolševikům. Návrat do vlasti 1919. Datum úmrtí neznáme.
18. Hušák Jindřich, nar. 13. 7. 1895 na Cháborách 12, bytem Dobruška, Pulická 125, pak Svatodušní 307. Poštovní úředník. Do války povolán 1915. Zaját byl 1916 u Marijanovky. Do legií vstoupil 1917. Bojoval u Čeljabinsku a na Uralské frontě, kde byl 1918 těžce zraněn. Návrat do vlasti 1919. O své účasti v bojích, zajetí, legii a cestě domů kolem světa sepsal vynikající paměti. Zemřel v Novém Městě n. M. 30. 9. 1987.
19. Hušek Jan, nar. 23. 5. 1896 v Dobrušce. Soustružník tamtéž. Na frontu odešel 1915 a v srpnu téhož roku zaját. Do legií vstoupil 1917. Bojoval v Povolží a 13. 12. 1918 spáchal sebevraždu. Pohřben v Šadrinsku.
20. Chmelař Antonín, nar. 14. 9. 1889 v Teplicích n. Met. Dopravní úředník, bytem Pulice. Po vypuknutí války odešel 1914 na frontu jako velitel roty a téhož roku byl také zaját. Do legií se přihlásil 1916. Jako důstojník prošel mnohými velitelskými funkcemi a boji, kupř. u Bachmače atp. Do vlasti se navrátil 1920 v hodnosti majora.
21. Ježek Josef, poštovní zřízenec v Dobrušce. Data chybí.
22. Kejval Josef, tkadlec, Křovická 282. Další údaje chybí.
23. Kodytek Gustav, nar. 7. 8. 1885 v Dobrušce, bytem Křovická. V zajetí se přihlásil do legií. Střežil sibiřskou magistrálu. Další údaje nejsou.
24. Král Josef, nar. 27. 11. 1881 v Dobrušce, strojní zámečník, bytem Dobruška. Mobilizován 1915, kdy padl i do zajetí.

V roce 1916 se přihlásil do legií. Zúčastnil se bitvy u Zborova a ústupových bojů na Sibiři. Návrat do vlasti 1920. Pak pracoval na dráze. Jiné údaje nemáme.

25. Kuchař Rudolf, nar. 26. 6. 1889 v Dobrušce. Truhlář, bytem Novoměstská 249. Zemřel 30. 5. 1971.
26. Kupka Václav, nar. 27. 8. 1889 v Dobrušce. Elektrotechnik, bytem Opočenská 432. Na frontu odešel 1914. Kdy padl do zajetí, nevíme. Do legií se přihlásil 1918. Návrat 1920. R. 1968 se odstěhoval do Karviné.
27. Kuťák Josef, nar. 22. 4. 1888 v Pulicích. Rolník tamtéž. Mobilizován 1914 a ještě téhož roku byl u Tarnova zajat. V roce 1918 vstoupil do legií. Bojoval u Kungurska. Do vlasti se vrátil 1920. Více nevíme.
28. Linhart František, nar. 27. 1. 1893 v Kamenici, pozdější učitel. Na ruské frontě 1916 u Čartarijska zajat, 1917 vstoupil do legií. Bojoval u Bachmače, vrátil se 1920. Pak učitelem v Dobrušce. Později se odstěhoval.
29. Mádr Josef, nar. 14. 1. 1891 v Dobrušce, obuvník, bytem tamtéž, Pulická 167. Vyhlášení války jej zastihlo v aktivní službě a brzy odešel na frontu, kde byl v říjnu 1914 zajat. Do legií se přihlásil 1918 s účastníkem se bojů o magistrálu. Domů se vrátil 1920. Později se stal poštovním úředníkem na Slovensku. Více není známo.
30. Matejsek Antonín, nar. 11. 6. 1888 v Nahořanech. Učitel, bytem Dobruška. Na frontu odvelen 1914 a ještě téhož roku byl u Lvova zajat. Do legií vstoupil 1917. Návrat 1920. Pak se odstěhoval.
31. Melichar Václav PhDr., nar. 8. 9. 1885 v Domašíně, bytem Rychnov n. Kn., kde působil jako profesor gymnázia. Do války odešel 1914. Při kapitulaci pevnosti Přemyslu 1915 padl do ruského zajetí. Do čs. vojska se přihlásil 1917. Byl velitelem dělostřelecké baterie. S bolševiky bojoval u Buzuluku. V hodnosti podplukovníka se stal velitelem dělostřeleckého pluku a dosáhl řady vyznamenání. Po návratu do vlasti setrval v další vojenské službě. Zde zprávy končí.

32. Michálek Václav, nar. 24. 9. 1893 v Dobrušce. Obchod. příručí, bytem tamtéž. Na frontu odešel 1914 a 1915 u Dukly zajat. Do legií vstoupil 1918 a zúčastnil se bojů o Vladivostok i dalších bitev na Uralské frontě. Domů se vrátil 1920. Více nevíme.
33. Novotný Josef, nar. 14. 12. 1886 v Dobrušce, Solnická 57. Krejčí, bytem tamtéž. Mobilizován 1914 a téhož roku v bojích u Komarova zajat. Příslušníkem čs. vojska se stal 1918. Bojoval na Povolžské frontě a střežil magistrálu. Domů se vrátil 1920. Jiné informace nejsou.
34. Novotný Stanislav, nar. 12. 11. 1892 na Cháborách, pekař. Na frontu odvelen 1914, 1915 u Rovna zajat a 1917 vstoupil do legií. Domů se navrátil 1920. Jiného nevíme.
35. Oubrecht Antonín, nar. 12. 3. 1895 v Pulicích, bytem tamtéž, dělník. Na frontu odešel 1915 a zanedlouho zajat. Do legií se přihlásil 1917. Zúčastnil se bojů na Sibiři. Návrat 1920. Více o něm nevíme.
36. Patočka Josef, nar. 6. 3. 1884. Obuvník v Dobrušce, Jiráskova 546. Zemřel 11. 11. 1956 a jiného nevíme.
37. Petr František, nar. 17. 4. 1889 v Dobrušce, vyučen obchod. příručím, pak železniční zřízenec, bytem Dobruška, Jiráskova 514. Na frontu odešel 1914, zajat 1916 v bojích u Rudniku. Do čs. vojska vstoupil 1917. Bojoval na Uralské frontě. Vrátil se 1920. Zemřel v opočenské nemocnici 28. 2. 1960.
38. Petr Josef, nar. 3. 8. 1886 ve Valu. Bytem Dobruška, Jiráskova 302. Policejní strážník. Na frontu odvelen 1914 a v říjnu téhož roku zajat. Do legií vstoupil 1918. Bojoval u Penzy, na Povolžské frontě i jinde. Domů se vrátil 1920. Zemřel v Dobrušce 5. 7. 1941.
39. Petr Václav, nar. 18. 9. 1894 v Kvasínách, domovská obec Mělčany, obchodní příručí. Na frontu odešel 1915 a v krátkém čase téhož roku přešel u Rovna k Rusům. Do čs. legií vstoupil 1916 a sloužil u vojenské finanční správy. Do vlasti se vrátil 1920 a později se stal důstojníkem z povolání.

40. Petřík Josef, narozen 6. 3. 1891 v Dobrušce 27, stavební technik. Na frontu odvelen 1914 a již v říjnu téhož roku přešel s celou rotou do ruského zajetí. Několikrát podal přihlášku do legií, ale ruské úřady povolily jeho přijetí až 1916. Stal se důstojníkem. Bojoval u Zborova a Bachmače, na Ukrajině i jinde. Dosáhl řady vyznamenání. V 1920 se vrátil do vlasti a zůstal vojákem z povolání. Po vytvoření Protektorátu Čechy a Morava vstoupil do odboje. Byl však zatčen a 10. 5. 1943 v Berlíně popraven. R. 1946 byl plukovník Petřík povýšen na brigádního generála in memoriam.
41. Práza Petr, nar. 7. 8. 1880 v Dobrušce, malorolník na Chábovách 29. Na frontu odvelen 1914 a ještě téhož roku byl u Jaroslavi zajat. Do legií se přihlásil 1918 a bojoval na Povolžské frontě, kde byl těžce raněn. Domů se vrátil jako válečný invalida a zemřel 27. 2. 1937.
42. Rais Josef, rolník, nar. 6. 12. 1884 v Dobrušce, Domašínská 354. Zemřel v opočenské nemocnici 25. 1. 1967. Více o něm není známo.
43. Ryšavý Jan, Miškov – stručná poznámka v domašínské kronice.
44. Skolil Václav, četnický strážmistr, Dobruška, Jiráskova. Zemřel 2. 5. 1969 v Dobrušce. Další údaje nejsou známy.
45. Štěpán Jaroslav, nar. 17. 7. 1897 v Dobrušce, bytem Dobruška, Domašínská 332. Měl obchod s uhlím. Na frontu odešel 1915 a 1916 byl zajat. Do čs. vojska na Rusi vstoupil 1918. Do vlasti se vrátil 1920.
46. Vaněk Josef, nar. 16. 1. 1885 v Semechnicích, bydliště Pulice, zedník. Povolán 27. 7. 1914 a v září téhož roku byl již v zajetí. V roce 1918 přijat do legií. Účastnil se různých bojů. Domů se vrátil 1920. Více není známo.
47. Verner Josef, nar. 28. 1. 1884 v Bystrém, dělník, bytem na Spáleništi. Na frontu odešel 1914, kde byl zajat. Datum však neznáme. R. 1918 se přihlásil do legií. Padl v bojích s bolševiky 27. 8. 1918 u Alexandrovky.

48. Vrátný Václav, nar. 29. 9. 1892 v Pulicích, kočí. Na frontu odešel přímo z aktivní služby dne 25. 9. 1914 a v listopadu t. r. byl již v zajetí. Do čs. vojska přijat 1918. Roku 1920 se vrátil do vlasti. Zemřel 11. 2. 1980.
49. Zelinger Josef, nar. 4. 5. 1896, holič. Bydlel na dnešním náměstí F. L. Věka 36 a zemřel 23. 4. 1934. Jiné údaje nejsou známy.
50. Zima Josef, nar. 9. 6. 1886 v Dobrušce, pekař. Mobilizován 1914 a v listopadu téhož roku již v zajetí. V roce 1918 přijat do legií. Pro nemoc však do bojů nenasazen. Návrat domů 1919. Více o něm nevíme.
51. Žďárek Václav, pekař v Dobrušce, Pulická 131. Nic dalšího není známo.

b/ Italská legie

1. Balcar Antonín, nar. 8. 3. 1897 na Cháborách, krejčí. Na frontu odešel v roce 1916 a téhož roku byl zajat. Do legií vstoupil 1918 a bojoval u Doss Alto. Zúčastnil se i osvobozovacích bojů na Slovensku proti Maďarům, odkud se později vrátil do Dobrušky. Zemřel v opočenské nemocnici 2. 5. 1979.
2. Bělobrádek Alois, nar. 21. 9. 1875. Dělník, bytem Dobruška. Zemřel v Dobrušce 14. 4. 1954. Další údaje chybí.
3. Čuda Václav, nar. 5. 8. 1895 v Dobrušce. Krejčí, bytem tamtéž, Solnická 61. Zemřel ve Folignu v Itálii 12. 6. 1918. Další údaje chybí.
4. Duchač Václav, nar. 10. 8. 1878 v Běstvinách. Obchodník v Dobrušce, náměstí F. L. Věka 23. Zajat na italské frontě 1916, do legií přijat 1918 a do civilu propuštěn 1919.
5. Ficenc František, nar. 16. 7. 1877 v Dobrušce. Dělník, bytem Pulice. Na frontu odešel 1915 a téhož roku zajat. Do legií přijat 1918. Bojoval u Doss Alta. Domů se vrátil 1918 a příštího roku byl z legií propuštěn. Jiné údaje neznáme.
6. Flégl Bohumír, nar. 8. 11. 1894, zemřel 24. 9. 1956. Jiného o něm nevíme.

7. Halama František, nar. 8. 2. 1891 v Dobrušce, dělník. Na frontu odvelen 1915, zajat 1916. Do legií přijat 1918. Bojoval na Slovensku proti Maďarům. Z legií propuštěn 1919. Jiného není o něm nic známo.
8. Hartman Josef, nar. 27. 2. 1882 ve Valu. Dělník. Mobilizován 1914 a téhož roku také zajat. Do čs. vojska přijat 1918. Do bojů už nezasáhl. Domů se vrátil 1919. Jiné informace nemáme.
9. Jarkovský Jaroslav, nar. 8. 7. 1881 ve Valu, dělník. R. 1915 pak do zajetí a 1917 se přihlásil do legií. Bojoval u Doss Alto a po návratu do republiky proti Maďarům na Slovensku. Domů se vrátil 1919. Zemřel 30. 9. 1926 v Dobrušce.
10. Jarkovský Josef čp. 24, Domašín – tak zní strohý zápis v Domašínské kronice.
11. Jarkovský Josef čp. 84, Domašín – poznámka tamtéž.
12. Jarkovský Václav z Valu – poznámka tamtéž.
13. Macháň Josef, nar. 15. 2. 1897 v Cháborách. Dobrušský lesní hajný, který se staral i o městský lom, kde byl střelmistrem. V Alpách padl do italského zajetí a v roce 1919 vstoupil do legií. Do bojů již nezasáhl. Zemřel 11. 6. 1962.
14. Martínek Václav, nar. 3. 11. 1896 v Dobrušce, rolník tamtéž. Na frontu odešel 1915 a později zajat. Tam vstoupil do legií. Po válce se stal soudním podúředníkem na Slovensku. Další informace chybí.
15. Petr Antonín, nar. 21. 11. 1897 v Dobrušce, člen Sokola. Později školník na dobušské obecné škole. Zemřel 13. 1. 1951 v opočenské nemocnici. Více neznáme.
16. Ptáček Jan, nar. 23. 12. 1896 v Křovicích 67. Zemřel 23. 4. 1979. Jiné údaje nemáme.
17. Ryšavý Jan, Miškov 42 – strohý zápis v domašínské kronice.
18. Seidl Jaroslav, Domašín 72 – stručný zápis v obecní kronice.
19. Šaršoun Václav, nar. 17. 9. 1874 v Dobrušce. Kamenosochař tamtéž. Kdy odveden, není známo. R. 1917 zajat. Do legií vstoupil 1918. Demobilizován 1919. Pracoval jako úředník na ministerstvu zahraničí v Praze. Bydlel v Radotíně, kde také 13. 12. 1934 zemřel.

- 20 Šenkýř Josef, nar. 19. 1. 1896 v Dobrušce. Krejčí bytem tamtéž. R. 1915 odveden na frontu a 1916 padl do zajetí. Do legií vstoupil 1917. Bojoval na Piavě. Po návratu se zúčastnil bojů na Slovensku. Po demobilizaci 1920 se stal četníkem. Jiných zpráv není.
- 21 Včeliš Josef, nar. 25. 10. 1894 v Dobrušce. Dělník bytem v Krčíně. Na frontu odešel 1914, zajat 1916. Do legií vstoupil 1918. Bojoval u Doss Alto. Účastnil se i bojů na Slovensku. Demobilizován 1920. Více nevíme.

c/ Francouzská legie

1. Disman Josef, nar. 2. 2. 1896 v Dobrušce. Cukrář tamtéž, dnešní náměstí F. L. Věka 25. Zemřel v Dobrušce 12. 8. 1959. Další informace nemáme.
2. Dörfler Julius, obchodník v Dobrušce, nám. F. L. Věka 5. Více o něm nevíme.
3. Hrudík Karel, nar. 30. 4. 1891 v Provozi 30. Truhlář v Dobrušce. Do rakouské armády povolán k základní službě 1912. Sloužil v Hercegovině a po vypuknutí války odešel na srbskou frontu, kde byl ještě v roce 1914 zajat. R. 1917 převezen do zajateckého tábora ve Francii, kde vstoupil do legií. Účastník bojů u Terronu. Návrat do vlasti 1918. Demobilizován 1919. Jiné údaje nejsou.
4. Langr Josef, nar. 7. 5. 1882 v Křovicích. Bytem tamtéž, krejčí. Mobilizován 1914 a odeslán na ruskou frontu, kde 1916 zajat. R. 1917 se přihlásil do legií a určen k bojům na západním bojišti. Do Francie přibyl 1918. Zúčastnil se bojů u Terronu. Návrat do vlasti 1919, kde bojoval proti Maďarům na Slovensku. Demobilizován 1921. Další údaje nejsou.
5. Kupka František, nar. 23. 9. 1871 v Opočně. Mládí prožil v Dobrušce, kde se 1884 – 1887 vyučil sedlářem. Po studiích v Praze a ve Vídni se stal akad. malířem. Od roku 1895 žil ve Francii, kde za války vstoupil do legie a dosáhl hodnosti kapitána. Zemřel 21. 6. 1957 v Putteaux u Paříže.

6. Pařízek Václav, nar. 6. 6. 1890 v Pulicích. Rolník tamtéž. Mobilizován 1915 na ruskou frontu, kde i zajat. Přihlásil se do čs. vojska a odvelen do Francie. Zúčastnil se bojů u Terronu. Pak nasazen i na Slovensku. Demobilizován 1919.
7. Šabata Vratislav, nar. 15. 11. 1893 v Dobrušce, Kostelní 4. Byl kloboučníkem. Více nevíme.
8. Šenkýř Josef, nar. 15. 12. 1897 v Křovicích 26. Bytem tamtéž. Povoláním učitel. Odeslán na ruskou frontu, kde se v zajetí přihlásil do legií. Roku 1917 byla jeho jednotka odeslána do Francie. V hodnosti četaře se zúčastnil bojů u Terronu, kde 23. 10. 1918 padl.
9. Žabka František, nar. 17. 6. 1895 v Dobrušce v dnešní ulici Františka Kupky 303. Klempíř tamtéž. R. 1915 poslán na italskou frontu, kde byl 1917 zajat. Pak převezen do Francie, kde 1918 vstoupil do legií. Účastnil se bojů u Terronu. Po návratu do republiky byl převelen na Těšínsko a později na Slovensko. Demobilizován 1920. Zemřel 27. 7. 1957 v opočenské nemocnici.

d/ Bojovali v jiných armádách

1. Fultner Jan, nar. 16. 5. 1877 v Pulicích. Vyučen cukrářem a válka jej zastihla na zkušené v Edinburgu ve Velké Británii. Vstoupil zde do anglické armády a účastnil se bojů v Belgii. Po návratu do vlasti si v Opočně zřídil cukrárnu. Zde 25. 7. 1941 zemřel.
2. Lenfeld František, nar. 25. 7. 1900. Ruský Čech. Bojoval jako kavalérista na straně bolševiků. Po návratu do vlasti bydlel v Křovicích 406. Zemřel 12. 4. 1988 v Havlíčkově Brodě.

Protifašistický odboj 1939 - 1945

a/ Účastníci zahraničního odboje 1936 – 1945

1. Hartman Jaroslav, nar. 4. 2. 1913, bytem Dobruška, Jiráskova 451. Nejprve španělský interbrigadista, pak příslušník čs. jed-

- notky ve Francii a později příslušník 310. čs. stíhací peruti RAF ve Velké Británii. Zemřel 13. 7. 1964 v Brně.
2. Příbyl Karel, nar. 17. 10. 1913, bytem Dobruška, Jiráskova 549. Od r. 1937 španělský interbrigadista, od r. 1940 příslušník čs. vojenské jednotky ve Velké Británii. Zemřel 13. 12. 1981 v Praze.
 3. Štändera Miroslav, nar. 5. 10. 1918, bytem Dobruška, Novoměstská 222, pak Poddolí 185. Nejprve příslušník čs. letky ve Francii, pak 68. britské noční stíhací peruti RAF ve Velké Británii.
 4. Tláskal František, nar. 25. 7. 1912, bytem Křovice 19. Nejprve příslušník vládního vojska v Itálii, kde přeběhl k partyzánům. Pak do konce války v čs. jednotce ve Francii. Zemřel 8. 4. 1969.
 5. Tojnar Jaroslav, nar. 25. 1. 1915. Bytem Dobruška, Pulická 162. Nejprve španělský interbrigadista, pak příslušník čs. jednotky ve Francii a Velké Británii. Zemřel v Austrálii 9. 8. 1968.
 6. Zeman Karel, nar. 20. 8. 1916, bytem Dobruška, Novoměstská 205. Nejprve příslušník čs. jednotky na Středním východě a v Africe, pak u 312. stíhací peruti RAF ve Velké Británii.

b/ Popravení, umučení a nezvěstní občané v letech 1939 – 1945

1. Bittner Josef, nar. 10. 1. 1897, bytem Opočenská 75, dělník. Zatčen 4. 5. 1940 a v červenci propuštěn. Znovu zatčen 16. 7. 1942. Popraven ve Stuttgartu 1. 6. 1943.
2. Boura Jindřich, nar. 26. 11. 1901, obuvník, bytem Nádražní 533. Zatčen 24. 2. 1943, v r. 1945 osvobozen. Zemřel následkem útrap v koncentračních táborech 30. 8. 1945 v Dobrušce.
3. Čáp Ladislav, nar. 30. 4. 1918, dělník, bytem Opočenská 473. Zatčen 5. 1. 1943, umučen 2. 3. 1943 v Osvětimi.
4. Dostál Emil, nar. 15. 8. 1893, úředník, bytem Nádražní 533. Zatčen 25. 2. 1943, umučen v Osvětimi 2. 6. 1943.

5. Flígr Josef starší, nar. 2. 7. 1893, invalida, bytem Pulická 169. Zatčen 22. 8. 1944, popraven v Praze 1. 9. 1944.
6. Flígr Josef mladší, nar. 20. 8. 1920, strojní zámečnický, bytem Pulická 169. Zatčen 22. 8. 1944, popraven v Praze 1. 9. 1944.
7. Hartman Bohdan, nar. 8. 11. 1894, podplukovník, bytem náměstí F. L. Věka 26. Zatčen 9. 5. 1940, popraven ve Stuttgartu 6. 4. 1943.
8. Hončl Václav, nar. 17. 8. 1870, dělník, bytem Solnická 624. Zatčen 2. 7. 1940, popraven v Mnichově 9. 11. 1942.
9. Kašpar Bohuslav, nar. 18. 9. 1895, úředník, bytem Dobruška 625. Zatčen 25. 2. 1943, popraven v Brandenburg 15. 1. 1945.
10. Klenčík Oldřich, nar. 21. 1. 1920, elektrotechnik, bytem Opočenská 473. Zatčen 23. 4. 1943, umučen v Drážďanech 18. 8. 1944.
11. Kratochvíl Petr, nar. 5. 12. 1905, účetní, bytem Jiráskova 567. Zatčen 4. 5. 1940, popraven 26. 3. 1943 v Berlíně.
12. Kroš Josef, nar. 24. 2. 1903, dělník, bytem Dobruška 477. Zatčen 24. 2. 1943, umučen v Osvětimi 29. 5. 1943.
13. Kurzweil Josef, nar. 1. 5. 1918, obchodní příručí, bytem Dobruška 653. Zatčen 23. 4. 1943, popraven v Drážďanech 13. 9. 1944.
14. Langr Oldřich, nar. 15. 6. 1912, typograf, bytem Poříč 547. Zatčen 27. 9. 1941, popraven v Mauthausenu 16. 12. 1941.
15. Ludvík Karel, nar. 5. 9. 1906, ředitel banky Kooperativa, bytem Křovice 1. Zatčen 1. 6. 1942. Popraven téhož dne v Praze za heydrichiády.
16. Moravec Karel, nar. 12. 12. 1885, bytem Domašín 11. Zatčen 15. 12. 1943, umučen v Praze 18. 2. 1944.
17. Petřík Josef, nar. 6. 3. 1891, plukovník, bytem náměstí F. L. Věka 27. Zatčen 4. 4. 1941, popraven v Berlíně 10. 5. 1943.
18. Potočková Anna, nar. 16. 11. 1897, bytem Solnická 379. Zatčena 23. 1. 1943, umučena 4. 4. 1943 v Osvětimi.
19. Rašek Václav, nar. 21. 8. 1898, rolník, Křovice 46. Zatčen 7. 6. 1943, umučen ve Výmaru 24. 8. 1944.

20. Směták Jiří, nar. 7. 3. 1921, studující, Opočenská 561. Zatčen na Slovensku 14. 2. 1945. Od té doby nezvěstný.
21. Sojka Pavel, nar. 23. 6. 1907, typograf, bytem Opočenská 81. Před zatčením spáchal 27. 7. 1940 v Dobrušce sebevraždu.
22. Šenkýř Alois, nar. 4. 2. 1896, strojní zámečník, bytem Domašínská 359. Zatčen 20. 4. 1943, umučen 29. 10. 1944 v Mauthausenu.
23. Šrom Karel, nar. 10. 8. 1907, sklenář, bytem náměstí F. L. Věka 32. Zatčen 27. 1. 1941, umučen v Mauthausenu 9. 12. 1941.
24. Šrůtek Oldřich, nar. 8. 2. 1905, obuvník, bytem Domašínská 681. Zatčen 23. 2. 1943, popraven 18. 8. 1944 v Praze.
25. Štencl Antonín, nar. 6. 5. 1897, dělník, Poříčí 586. Zatčen 22. 2. 1943, umučen 10. 1. 1945 ve Flossenbürgu.
26. Vaněk Josef, nar. 4. 3. 1900, puškař, bytem Pulice 43. Zatčen 4. 5. 1940, umučen 4. 2. 1942 v Praze.
27. Voltr Alois, nar. 27. 2. 1907, radiomechanik, náměstí F. L. Věka 36. Zatčen 23. 2. 1943, umučen 9. 2. 1945 ve Výmaru.
28. Vomáčka Rudolf, nar. 10. 1. 1875, truhlář, Chábory 11. Zatčen 16. 9. 1940, umučen 19. 1. 1943 v Gollnově.
29. Vopršálek Karel, nar. 16. 9. 1895, nejprve důstoník, pak prokurista, bytem Dobruška, pak České Budějovice. Zatčen za heydrichiády 3. 7. 1942 a téhož dne v Táboře popraven.
30. Žabokrtský Josef, nar. 24. 2. 1899 v Bílém Újezdě, pak Dobruška Čs. odboje 664. Zatčen 15. 2. 1940, popraven 1. 6. 1943 ve Stuttgartu.

b/ Věznění občané

1. Bláha Jaroslav, bytem Domašín 79. Osobní data neznáme. V Drážďanech vězněn pro sabotáž. Účastník jednoho pochodu smrti. Osvobození se dočkal v Míšni
1. Cvrček Josef, nar. 27. 7. 1895, učitel, bytem Solnická 592. Vězněn od 5. 5. 1940 do 29. 5. 1940.
2. Čiháček Josef, nar. 25. 3. 1895, tkalcovský mistr. Bytem Jiráskova 569. Vězněn od 2. 7. 1940 do osvobození. Zemřel 6. 7. 1958 v opočenské nemocnici.

3. Doležal František, nar. 24. 10. 1913, strojní zámečnický, bytem Dobruška. Zatčen 1. 6. 1940, datum osvobození neznáme. Zemřel 31. 1. 1999 v Náchodě.
4. Dražan Radovan, nar. 18. 9. 1923, obchodní příručí, bytem Jiráskova. Vězněn od 14. 1. 1941 do osvobození 29. 4. 1945.
5. Dudek Alois, nar. 18. 6. 1893, dělník, bytem Pulice. Vězněn od 7. 4. 1939 do osvobození 29. 4. 1945.
6. Hnatovitz Oldřich, nar. 6. 7. 1903, učitel, bytem Dobruška. Vězněn od 4. 5. 1940 osvobození 25. 4. 1945. Jiné údaje nemáme.
7. Frinta Bohumil, nar. 1. 4. 1907, obchodník, bytem Pulice. Vězněn od 18. 2. 1940 do osvobození 25. 4. 1945.
8. Huk Václav, nar. 27. 9. 1906, četnický strážmistr, bytem Dobruška. Poprvé zatčen 5. 5. 1940, pak zatčen 20. 5. 1940 a vězněn do osvobození 25. 4. 1945. Jiné údaje neznáme.
9. Kalabza Vilém, nar. 5. 10. 1914, úředník, bytem Příčnice 671. Vězněn od 15. 6. 1944 do 29. 10. 1944. Zemřel v opočenské nemocnici 15. 9. 1991.
10. Káš Miroslav, nar. 10. 3. 1911, úředník, bytem Dobruška. Vězněn od 9. 9. 1944 do osvobození. Domů se vrátil 17. 5. 1945.
11. Krč Arnošt, nar. 5. 8. 1896, důstojník, bytem Dobruška. Zatčen 12. 2. 1940. Kdy byl osvobozen, nevíme.
12. Kubáček Boleslav, nar. 26. 10. 1900, bytem Dobruška. Vězněn od listopadu 1944 do osvobození 23. 4. 1945. Pak z Dobrušky odešel.
13. Kučera Jan, nar. 27. 10. 1906, nejprve důstojník, pak lesní správce, bytem Dobruška. Vězněn od 26. 2. 1943 do osvobození. Do Dobrušky se již nevrátil.
14. Kurzweil Josef, nar. 4. 4. 1890, trafikant. Vězněn od 25. 2. 1943 do osvobození. Další údaje chybí.
15. Kužmiak Teodor, nar. 24. 9. 1886 na Ukrajině, dělník, bytem Dobruška, Pulická 131. Vězněn od 7. 6. 1943 do osvobození 23. 4. 1945. Jeho další osudy neznáme.

16. Lukášek Josef, nar. 9. 6. 1907, kovář, bytem Běstvin. Poprvé zatčen 10. 5. 1940, podruhé 23. 2. 1944 a vězněn do osvobození 11. 5. 1945. Zemřel 15. 7. 1980 v opočenské nemocnici.
17. Lukeš Josef, nar. 8. 1. 1914, studující, pozdější MUDr. a lékař v Dobrušce, bytem Javorová 698. Vězněn od 17. 11. 1939 do 22. 1. 1942. Zemřel v Dobrušce 30. 3. 1974.
18. Pancíř Josef, nar. 4. 2. 1906, učitel, bytem Dobruška. Vězněn od 4. 5. 1940 do osvobození 25. 4. 1945. Jiné zprávy nemáme.
20. Pátek František, nar. 23. 5. 1876, rolník, bytem Domašín 46. Vězněn od 22. 9. 1941 do 26. 12. 1942. Zemřel v Křovicích 18. 10. 1974.
21. Patrman František, nar. 18. 3. 1903, bytem Pulice. Vězněn od 15. 8. 1939 do osvobození 5. 5. 1945. Více o něm nevíme.
22. Petr Rudolf, nar. 16. 2. 1913, rolník a železniční dělník, bytem Mělčany. Zatčen 4. 5. 1940. Zemřel 15. 10. 1986 v Opočně.
23. Pohl František, nar. 9. 6. 1921, bytem Dobruška. Vězněn do 11. 4. 1945. Datum zatčení ani jeho další osud neznáme
23. Pochobradský Jaromír, nar. 27. 7. 1921, studující. Vězněn od 2. 6. 1944 do 24. 8. t. r., kdy uprchl na svobodu. Později bytem Dobruška, Radima Drejsla. Zemřel v opočenské nemocnici 2. 6. 1977.
24. Potoček Bohumil, nar. 8. 11. 1893, strojní zámečník, bytem Solnická 649. Vězněn od 21. 1. 1943 do osvobození 1. 5. 1945. Zemřel r. 1979 v opočenské nemocnici.
25. Pultar Josef, nar. 28. 8. 1908, kovář, bytem Křovice. Vězněn od 25. 5. 1943 do osvobození. Navrátil se 22. 5. 1945. Zemřel 17. 6. 1988.
26. Roubal Bohumil, nar. 10. 11. 1887, dělník, bytem na Poddomí 235. Poprvé zatčen 7. 12. 1942, podruhé 24. 2. 1943 a vězněn až do osvobození 29. 4. 1945. Zemřel 9. 4. 1956.
27. Rybín Ladislav, nar. 8. 10. 1898, úředník, bytem Dobruška. Zatčen 1. 6. 1940. Více o něm nevíme.
28. Řehůřek Josef, nar. 10. 7. 1902, úředník, bytem Jiráskova 638. Vězněn od 24. 4. 1941 do osvobození. Zemřel 3. 2. 1980.

29. Sedláček Josef, nar. 8. 10. 1898, úředník, bytem Dobruška. Zastčen 7. 12. 1944. Více o něm nevíme. Pak se odstěhoval do Blešna, kde i 1951 zemřel.
30. Strnad Josef, nar. 4. 8. 1901, obchodní zástupce, bytem Dobruška. Vězněn od 24. 2. 1943 do osvobození 11. 4. 1945. Další zprávy chybí.
31. Sýkora Josef, nar. 15. 2. 1911, učitel, bytem ulice Čs. odboje. Vězněn od 1. 2. 1945 do 15. 2. 1945. Zemřel v opočenské nemocnici 13. 12. 1996.
32. Ševc František, nar. 30. 4. 1888 v Kamenici, knihař, bytem Dobruška, Jiráskova 571. Vězněn od 22. 11. 1941 do osvobození 11. 4. 1945. Zemřel 1. 4. 1959.
33. Ševc Karel, nar. 14. 7. 1920, knihař, bytem Jiráskova 571. Vězněn od 4. 12. 1942 do 10. 1. 1943. Později se odstěhoval do Prahy.
34. Šolín Bedřich, nar. 19. 9. 1920, strojní zámečník, bytem Nejedlého 539. Vězněn od 21. 2. 1945 do osvobození. Navrátil se 18. 5. 1945. Zemřel 24. 10. 2001 v Rychnově nad Kněžnou.
35. Šrytr Jiří, nar. 17. 4. 1904, tkadlec, bytem Spáleniště. Vězněn od 26. 2. 1943 do 27. 3. 1943. Více neznáme.
36. Vacek František, nar. 28. 1. 1911, podúředník, bytem Javorová 698. Vězněn od 25. 2. 1943 do osvobození 11. 4. 1945. Zemřel v Opočně 18. 3. 1983.
37. Vávra Pavel, nar. 24. 11. 1901, důstojník, bytem Dobruška. Vězněn od 18. 1. 1941 do osvobození 11. 4. 1945. Později se z Dobrušky odstěhoval.
38. Veselý Josef, nar. 30. 1. 1909 ve Velké Jesenici, učitel, bytem Komenského 687. Vězněn od 1. 4. 1940 do 22. 6. 1940. Zemřel v opočenské nemocnici 3. 9. 1990.
39. Vonka Lubomír, nar. 14. 12. 1919, studující, bytem Dobruška. Vězněn od 17. 11. 1939 do 20. 4. 1940. Pak se odstěhoval.

c/ Oběti holocaustu

1. Adler Bohumil, nar. 5. 7. 1877, obchodník, bytem náměstí F. L. Věka. Pak vystěhován do Městce n. Děd. a 18. 12. 1942 převe-

- zen do Hradce Králové, odtud 21. 12. 1942 do Terezína. Z ghetta odeslán s transportem 6. 9. 1943 do koncentračního tábora Osvětim – Birkenau, kde byl v plynové komoře zavražděn.
2. Adlerová Emilie, nar. 22. 11. 1881, manželka předešlého. Sdílela manželův osud včetně mučednické smrti v plynové komoře.
 3. Adler Otto, nar. 16. 11. 1910, syn předešlých. Spolu s rodiči převezen do terezínského ghetta, odkud 26. 1. 1943 do Osvětimi, kde byl 2. 12. 1943 umučen.
 4. Adler Karel, nar. 25. 1. 1919, úředník, bytem Novoměstská 186, syn Bohumila a Emilie. Převezen 18. 12. 1942 do Hradce Králové a 21. 12. t. r. do Terezína, odkud 29. 1. 1943 odtransportován do Osvětimi, kde byl zavražděn v plynové komoře.
 5. Adlerová Marta, nar. 12. 6. 1914, Karlova manželka, bytem tamtéž. Sdílela manželův osud včetně mučednické smrti v plynové komoře.
 6. Adlerová Hana, nar. 21. 3. 1938, dítě Karla a Hany. Zavražděna spolu s rodiči.
 7. Bergmannová Pavla, nar. 8. 7. 1860, vdova, bytem náměstí F. L. Věka 21. Dne 13. 7. 1942 odtransportována do Prahy a odtud do Terezína. Zde byla 1. 8. 1942 umučena.
 8. Bergmannová Marie, nar. 2. 7. 1893, vdova po obchodníku, bytem náměstí F. L. Věka 21. Společně s tchyní odvezena do Terezína a pak 19. 10. 1944 do Osvětimi, kde byla umučena v plynové komoře.
 9. Bergmannová Alice, nar. 7. 8. 1921, bydliště náměstí F. L. Věka, dcera Marie. S matkou a babičkou odtransportována do Terezína a odtud 19. 10. 1944 do Osvětimi. Zemřela při pochodu smrti na samém konci války.
 10. Bonnová Eva, roz. Bergmannová, nar. 27. 7. 1919, sestra Evy, bytem náměstí F. L. Věka 21. Od 13. 7. 1943 vězněna v terezínském ghettu, kde se dočkala osvobození.
 11. Dörflerová Marie, nar. 28. 5. 1899, vdova po obchodníku, bytem náměstí F. L. Věka 29. Nejprve 18. 12. 1942 odeslána s transportem do Hradce Králové, odkud 21. 12. t. r. převezena

- do Terezína. Dne 1. 2. 1943 dopravena do Osvětimi, kde byla zavražděna v plynové komoře.
12. Dörflerová Olga, nar. 7. 7. 1922, dcera Marie Dörflerové. S matkou transportována přes Hradec Králové a Terezín do Osvětimi, kde byla taktéž zavražděna v plynové komoře.
 13. Dörflerová Jiřina, nar. 7. 5. 1929, sestra předchozí. Společně s matkou a sestrou také nalezla smrt v plynové komoře.
 14. Fantl Oskar, nar. 18. 8. 1886, úředník, bytem Jiráskova 611. Vězněn od 25. 6. 1943 v Terezíně, kde se dočkal osvobození.
 15. Feinová Selma, nar. 20. 10. 1881, obchodnice, bytem náměstí F. L. Věka 29. Dne 18. 12. 1942 transportována do Hradce Králové, odkud 21. 12. t. r. do Terezína a 6. 9. 1943 na smrt v plynové komoře koncentračního tábora v Osvětimi.
 16. Feinová Eliška, nar. 11. 8. 1912, dcera Selmy. Sdílela stejný osud s matkou Selmou, i smrt v plynové komoře.
 17. Feinová Olga, nar. 16. 8. 1914, dcera Selmy, sestra Elišky. Skončila stejně krutě jako matka a sestra Eliška.
 18. Fleischer Josef, nar. 17. 10. 1853, obchodník, bytem Šubertovo nám 46. Dne 18. 12. 1942 transportován do Hradce Králové, odtud 21. 12. 1942 do Terezína, kde byl 20. 4. 1943 umučen.
 19. Fleischerová Jenny, nar. 8. 6. 1874, manželka předešlého. Spolu s manželem převezena do Terezína, kde se dočkala osvobození. Zemřela na následky útrap 30. 8. 1945.
 20. Fleischer Jan, nar. 9. 6. 1922, studující, bytem Poddolí 11. Dne 14. 8. 1942 transportován z Hořic v Podkr., místa svého původu, do Hradce Králové. Odtud 17. 12. t. r. do Terezína a 26. 1. 1943 do Osvětimi, kde byl zavražděn v plynové komoře.
 21. Jellinková Karolina, roz. Feinová, nar. 27. 4. 1877, bytem náměstí F. L. Věka 29. Dne 18. 12. 1942 odeslána transportem do Hradce Králové a odtud 21. 12. 1942 do terezínského ghetta, kde byla 1. 5. 1943 umučena.
 22. Kaplunov Lazar MUDr., nar. 23. 7. 1896, lékař, bytem náměstí F. L. Věka 21. Dne 18. 12. 1942 odtransportován do Hradce Králové, 21. 12. t. r. do Terezína a 29. 1. 1943 do Osvětimi, kde byl 15. 9. 1944 umučen.

23. Kaplunovová Ida MUDr., nar. 18. 12. 1905, lékařka. Spolu s manželem transportována do Osvětimi, kde byla umučena v plynové komoře.
24. Kaplunovová Naděžda, nar. 14. 7. 1937, dcera předešlých. Následovala smutný úděl matky včetně smrti v plynové komoře.
25. Kašparová Jollana, nar. 22. 11. 1909, manželka důstojníka v tzv. smíšeném manželství, bytem R. Drejsla 625. Zatčena 25. 2. 1943. Dne 15. 3. 1944 umučena v Osvětimi.
26. Katz Rudolf, nar. 29. 5. 1885, výrobce likérů, bytem Nádražní 533. V roce 1941 celá rodina vystěhována do Kounova – Rozkoše 44. Odtud 18. 12. 1942 převezen do Hradce Králové, pak 21. 12. t. r. do Terezína a nakonec 23. 1. 1943 do Osvětimi, kde byl zavražděn v plynové komoře.
27. Katzová Marie, nar. 12. 2. 1894, manželka Rudolfa, bytem tamtéž. Spolu s manželem odtransportována přes Hradec Králové a Terezín do Osvětimi, kde rovněž našla v plynové komoře svoji smrt.
28. Katzová Vlasta, nar. 13. 9. 1921, dcera Rudolfa a Marie, nar. 13. 9. 1921, bytem tamtéž. Ve stejných transportech následovala rodiče do osvětimské plynové komory.
29. Katzová Zdeňka, sestra předchozí, nar. 22. 8. 1929. Potkal ji stejný osud včetně smrti v plynové komoře.
30. Kohnová Otýlie, nar. 11. 10. 1871, roz. Fleischerová, sestra Jenny, bytem Dobruška 46. Ze svého bydliště v Mostu uprchla před zábořem Sudet do Dobrušky. Ale dne 18. 12. 1942 byla odvezena transportem do Hradce Králové a pak do Terezína, kde 17. 11. 1943 umučena.
31. Kornfeld Bedřich, nar. 26. 4. 1882, velkoobchodník, bytem Kostelní 8. Dne 18. 12. 1942 odvezen do Hradce Králové, 21. 12. t. r. do Terezína a 6. 9. 1943 do Osvětimi. Zde byl v plynové komoře zavražděn.
32. Kornfeldová Anna, nar. 24. 11. 1897, manželka předešlého, Kostelní 8. S manželem odtransportována přes Hradec Králové a Terezín do Osvětimi, kde byla v plynové komoře zavražděna.

33. Kornfeldová Hana, nar. 29. 12. 1927, dcera předešlých. I ji potkal stejně krutý osud jako rodiče.
34. Kornfeld Rudolf, nar. 15. 3. 1880, velkoobchodník, bratr Bedřichův, bytem Dobruška, náměstí F. L. Věka 19. Pak byla celá rodina vystěhována do Lhoty u Dobrušky 15. Zatčen 1941 a vězněn v Opočně, Hradci Králové a Terezíně. Pak transportován do koncentračního tábora v Osvětimi, kde byl 16. 10. 1942 umučen.
35. Kornfeldová Hermína, narozená 22. 6. 1886, manželka Rudolfa, Před transportem do terezínského ghetta spáchala ve Lhotě sebevraždu.
36. Kornfeld Karel, nar. 26. 5. 1912, syn předešlých, bydliště nejprve Dobruška, pak Lhota. Dne 18. 12. 1942 odjel s transportem do Hradce Králové, 21. 12. t. r. do Terezína a 26. 1. 1943 do Osvětimi, kde byl 4. 3. 1943 umučen.
37. Kornfeld Zdeněk, nar. 16. 10. 1916, rovněž syn Rudolfa a Hermíny, bytem náměstí F. L. Věka 19. I on byl odtransportován 18. 12. 1942 přes Hradec Králové do Terezína a 26. 1. 1943 do Osvětimi, kde se dočkal osvobození. R. 1947 si změnil jméno na Klimeš a dokončil právnická studia. Po r. 1948 se s manželkou Zdenou vystěhoval do Argentiny a posléze do Brazílie, kde v Sao Paulu 3. 8. 2003 zemřel.
38. Král Bedřich, nar. 30. 6. 1902, bytem Pulice 65. Odešel s transportem 18. 12. 1942 do Hradce Králové, 21. 12. do Terezína, kde se dožil osvobození.
39. Kubáčková Milada, nar. 15. 3. 1904, roz. Fleischerová, manželka Němci uvězněného Boleslava Kubáčka, bytem Dobruška. Od listopadu 1944 se úspěšně ukrývala na Slovensku. Zemřela 20. 7. 1992.
40. Lawetzká Mariana, nar. 11. 11. 1909, roz. Thonová, dcera továrníka, bytem náměstí F. L. Věka 38. Dne 4. 9. 1942 převezena do terezínského ghetta, kde se také dočkala osvobození. Pak odejela za svým bratrem do USA.

41. Ledeč Arnošt, nar. 8. 10. 1891, obchodník, bytem náměstí F. L. Věka 13. Dne 30. 1. 1942 transportován do Terezína, odkud 6. 9. 1943 do Osvětimi, kde byl v plynové komoře zavražděn.
42. Ledečová Božena, nar. 23. 2. 1899, manželka předešlého. Společně s manželem transportována do Terezína, pak do Osvětimi, kde byla rovněž zavražděna v plynové komoře.
43. Ledeč Karel, nar. 25. 5. 1898, obchodník, bytem Radima Drejsla 625. Dne 18. 12. 1942 odvezen do Hradce Králové, 21. 12. t. r. do Terezína a 1. 10. 1944 do Osvětimi, kde byl v plynové komoře zavražděn.
44. Ledečová Emilie, nar. 24. 9. 1906, manželka výše jmenovaného. S manželem transportována 18. 12. 1942 do Hradce Králové a odtud do Terezína a 6. 10. 1944 odvezena do Osvětimi na smrt v plynové komoře.
45. Ledečová Věra, nar. 24. 2. 1939, dcera předchozích. Prodělala transporty se svými rodiči i mučednickou smrt v plynové komoře v Osvětimi.
46. Tausig Arnošt Ing. (Tomský), nar. 8. 12. 1887, bytem Novoměstská 186. Transportován 20. 6. 1942 do Terezína a odtud 25. 8. t. r. do koncentračního tábora Trostinec u Minska v Bělorusku. Zde byl ještě téhož roku umučen.
47. Traubová Helena, nar. 14. 12. 1913, rozená Adlerová, bytem náměstí F. L. Věka 15, později Praha. Dne 14. 12. 1941 odtransportována do Terezína a 18. 12. 1943 do Osvětimi. Odtud byla později převezena do koncentračního tábora Bergen Belsen, kde se dožila osvobození. Zemřela v Praze 21. 2. 1991.

Dobrušské osobnosti

1. Adámek Jindřich
2. Adámek Josef
3. Agulár Filip
4. Anděl František
5. Archleb Josef
6. Balcar Vladislav
7. Bartoš Jiří
8. Bartoš Martin
9. Barvíf Bohumil
10. Bašek Josef
11. Beer Alois
12. Burian Jan
13. Cidlina František
14. Cvrček Josef
15. Čudová Magdaléna
16. Derner Jan
17. Dintar Václav
18. Disman Miroslav
19. Dlouhý Jiří Václav
20. Doubrava Mikuláš
21. Drejsl Josef
22. Drejsl Radim
23. Dubánková Anna
24. Dusbaba Pavel
25. Dvořáček Antonín
26. Dvořáček Jan
27. Dyntera Václav
28. Fetter Jaroslav
29. Fiker Štěpán
30. Flesar Antonín
31. Frinta Bohumil
32. Hanuchna Jiří Antonín
33. Hartman
34. Hartvich Josef
35. Havelka Jan Evangelista
36. Hejzlar Adolf
37. Hek František Vladislav
38. Hencl Jindřich
39. Hirsch – Choltický Josef
40. Honěk Ignác
41. Honěk Jan
42. Hrnčíf Karel
43. Hušák (Cháborský) Jindřich
44. Chmelař Josef
45. Chrudimský Josef
46. Chudý Václav
47. Jan z Dobrušky
48. Jeremiáš Jan
49. Ježek Radovan
50. Jung Bedřich
51. Kárník – Zábořský Miroslav
52. Káš František
53. Káš Josef
54. Kaván František
55. Klausnerová Ludmila
56. Klen Jan
57. Kňourek Louis
58. Kosařová Karla
59. Kotyška Václav
60. Krauser Karel
61. Krejzl Karel
62. Křeček Václav
63. Kuchař Josef
64. Kujal Quido Emil
65. Kunášek Zikmund
66. Kunte Ladislav
67. Kupka František
68. Kupka Jan Evangelista
69. Kupková Anna
70. Laichter František
71. Laichter Jan
72. Laichter Josef
73. Laichter Prokop

- | | |
|------------------------------------|-------------------------------------|
| 74. Laichterová – Jičínská
Věra | 108. Pochobradský Jaromír |
| 75. Laichterová – Koubová
Anuše | 109. Poláček Jindřich |
| 76. Lier Karel | 110. Poláček Josef |
| 77. Mach Josef | 111. Pošar Miloš |
| 78. Machek Daniel | 112. Práza Josef |
| 79. Malý Václav | 113. Procházka Karel |
| 80. Mareš Václav | 114. Prostředník Ludvík |
| 81. Martinová Věra | 115. Rejzek Antonín |
| 82. Marysko Karel | 116. Roštlapil Josef Mnoho-
slav |
| 83. Matoušek František | 117. Sezema z Dobrušky |
| 84. Mervart Josef | 118. Schwarz Antonín |
| 85. Michl Karel | 119. Slavík František |
| 86. Mikolášek Jan | 120. Slavík Josef |
| 87. Moravec František | 121. Sokol Jan |
| 88. Moravec Vlastimil | 122. Spiroch Josef |
| 89. Müller Josef | 123. Suchánek Ladislav |
| 90. Mutina z Dobrušky | 124. Šaroun Jaroslav |
| 91. Nejman Andreáš | 125. Šaroun Václav |
| z Ryglíc a Löwensteinu | 126. Šenkýř Augustin |
| 92. Novák František | 127. Šenkýř Jaromír |
| 93. Novák Václav | 128. Šinták Alois |
| 94. Novohradský Jan | 129. Škoda Václav |
| 95. Novotný Jiří | 130. Špaček Josef |
| 96. Novotný Josef Jiří | 131. Šperl Václav |
| 97. Nyčke Josef | 132. Šrenk Alfred |
| 98. Obst Josef | 133. Štěpán Antonín |
| 99. Ondráš František | 134. Štolovský Josef |
| 100. Ouřada Josef | 135. Šubert František Adolf |
| 101. Paschal Karel | 136. Tomský Jan |
| z Liliensternu | 137. Touc Josef |
| 102. Paschal Václav Jan | 138. Trčka Jan mladší z Lípy |
| z Liliensternu | 139. Trčka Mikuláš z Lípy |
| 103. Pavlíček Bohumír | 140. Trojanová Eliška |
| 104. Pěchota Vratislav | 141. Vacek Jiří |
| 105. Petr Jan František | 142. Válko Václav |
| 106. Petřík Josef | 143. Vaněk Josef |
| 107. Pišl František | 144. Vaněk Václav |
| | 145. Vavruška Jaroslav |

- 146. Verner Pavel
- 147. Viravský Václav František
- 148. Víteček Jan Prokop
- 149. Vodák Václav
- 150. Vopršálek Emil
- 151. Ziegler Josef Liboslav
- 152. Žižka Eduard

Použitá literatura

- Juza Josef, Ptáček Josef: Občané okresu Rychnov nad Kněžnou v zahraničním odboji v letech 1936 – 1945, Rychnov n. Kn. 1993
- Dražan Radovan, Juza Josef: Popravení a umučení občané okresu Rychnov nad Kněžnou, Rychnov n. Kn. 2000
- Dražan Radovan, Juza Josef: Věznění, propuštění a osvobození občané okresu Rychnov nad Kněžnou, Rychnov n. Kn. 2004
- Dražan Radovan, Juza Josef: Holocaust židů okresu Rychnov nad Kněžnou, Rychnov n. Kn. 1997
- Juza Josef: Čs. legionáři okresu Rychnov nad Kněžnou 1914 – 1921, I. - III. díl, Rychnov n. Kn. 1998
- Autorský kolektiv: Významné osobnosti okresu Rychnov n. Kn. 1. vydání, Rychnov n. Kn. 1994
- Autorský kolektiv: Významné osobnosti okresu Rychnov n. Kn. 2. vydání, Rychnov n. Kn. 2001
- Matouš Václav: Dějiny města Dobrušky v letech 1320 – 1990, Dobruška 1994
- Kulturní kalendář Dobruška
- Městský zpravodaj Dobruška
- Dobrušský zpravodaj

Prameny

- StOA RK, kn. č. 4, Kronika města Dobrušky 1836 – 1936
- nápisy na náhrobcích, sdělení rodin apod.